ԺԲ. ՏԱՐԻ 3303 (Ն. Տ.) 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 11 ՃԻՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1313 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ ... 150
» » Վեցամսեայ » » ... 75
» » Եռամսեայ » » ... 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք ... 56
» » Վեցամսեայ » ... 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՊԱՐԶԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ատեն ատեն փորձեր կ'ըլլան մեր մէջ՝ պարզասիրութեան ճաշակը ներշնչելու համար գեղեցիկ սեռին։

Հարստութեան ու աղքատութեան հետ առնչութիւն չունի այս պարզասիրութիւնը, այլ միայն՝ տաճարին մէջ աշխարհիկ կեանքի նկատումներէ հեռի մնալու, արդուզարդի ու պերճանքի գաղափարն ի բաց վանելու փափաք մը, որուն մէջ բանաստեղծութիւնն ալ իր բաժինն ունի։ Ո՛ր տեսարանն է աւելի սրտի ազդող. պարզ սեւազգեստ մը հագած կիներու համախմբո՞ւմը, որոնք կ'աղօթեն մտամփոփ ու երկիւղած, քան պճնասիրութիւնն այն արհեստական ծաղիկներուն, հազարումէկ զարդարանքներուն որոնցմով ծանրաբեռնուած ըլլան խորանին առջեւ խոնարհող գլուխները։

Պոլսոյ գիւղերուն մէջ սովորութիւն մը կար որ տեղ տեղ պահուած է տակաւին. իրիկուան վերջին ժամուն, երբ մութը կը սկսի տարածուիլ, կիներ ու աղջիկներ եկեղեցի կ'երթան լռիկ քայլերով, կը մտնեն մատուռն եւ կ'աղօթեն. ո՛րը խնդրուածք մը ունի, ո՛րը իր ցաւին դարման կը հայցէ. ասոնք նոյն ընտանիքներն են որ կիրակի օրուան պատարագէն չեն պակսած. բայց բազմութեան մէջ, հանդիսաւոր արարողութեան պահուն, ուշադիր նայուածքներու եւ արդուզարդերու մրցումին մէջտեղ բաւական մտամփոփ չէին զգար ինքզինքնին. եւ իրիկունը կը կատարեն իրենց պզտիկ ուխտագնացութիւնը, քօղ մը առած գլուխնին։ Այս սովորութիւն ինքնին ցոյց կուտայ թէ պարզասիրութիւնը, եկեղեցիին մէջ, հոգեկան նշանակութիւն մը ունի, զոր ըմբռնող կիներ գտնուած են միշտ։

Եւ յետոյ, անկարելի չէ որ, պարզասիրական հոսանքը՝ եկեղեցիէն սկսելով, տարածուի նաեւ եկեղեցիէն դուրս, ընտանեկան ու ընկերային կեանքի մէջ։ Այն ատեն կը դառնայ խնդիր մը ճաշակի վայելչութեան ու խնայասիրութեան, եւ ուղղակի կը հետաքրքրէ հայրերն ու ամուսինները։ Նոր բան մը ըսած չի պիտի ըլլանք, կրկնելով այս վերջիններուն գանգատը շռայլ ծախքերուն երեսէն որոնցմով կը խանգարուի իրենց տանը հանգիստ պիւտճէն։ Բայց գանգատ մը, որ ճնշուած կը մնայ իրենց ներսիդին կամ ընտանեկան յարկին տակ, ու լռիկ համակերպութեամբ մը կը վերջանայ։ Եղանակին նորաձեւութեան հետեւելու համար այնքան պերճախօս, պահանջկոտ կամ ողոքիչ կը դառնան մանկամարդ կինը ու գեղանի օրիորդը որ ամուսինը կամ հայրը, ընդդիմանալու կամ դիտողութիւն մը ուղղելու անկարող, տեղի կուտան։ Միջակ դասակարգին մէջ, որուն ելքն ու մուտքը շատ համեստ սահման մը ունին, խանգարումներ, պարտքեր առաջ կը բերէ այս յամառութիւն որ գոնէ գեղեցկագիտական տեսակէտով օգտակար ըլլար։

Դիտա՞ծ էք որ սովորաբար հարուստ եւ ազնուական դասակարգն է, ամէն ազգերու մէջ, որ իր ճաշակին գոհացումը պարզ արդուզարդի մը մէջ կը գտնէ. ամենէն ծանրագին կերպասը, ամենէն նուրբ մետաքսը, ամենէն ճոխ փետուրը գործածելով մէկտեղ, այնպիսի ներդաշնակութիւն մը կուտայ անոնց որ ծանրաբեռնութիւն մը առաջ չեն բերեր. շքեղ հագուելու, գեղեցիկ երեւնալու ճիգ մը չի մատներ իր երեւոյթն. եւ օրուան մէջ քանի մը արդուզարդ փոխելու դիւրութիւն ունենալով, աչք չի շլացըներ։ Այն համեմատութեամբ որով կը պակսի նիւթական կարողութիւնը՝ ճոխ արդուզարդի տենչը կը սաստկանայ գեղեցիկ սեռին մէջ, քիչը շատ ցուցնելու հակումով մը, եւ կիներ կան որոնք մինչեւ իսկ իրենց սեղանէն բան մը պակսեցնելու, իրենց առանձին դիւրակեցութենէն զոհողութիւն մը ընելու կը յօժարին, փողոցին մէջ վար չի մնալու համար ուրիշ կիներէ։

Ժամանակակից հայ կինն եւ աղջիկն որոնք՝ իրենց ստացած դաստիարակութեամբ՝ այնքան ճաշակ ունին գրականութեան, գեղարուեստի, եւ գիտեն զանազանել նուրբն ու ազնիւը՝ կեղծէն ու արհեստականէն, որոնք հաճոյքով կ'ուսումնասիրեն ինչ որ մեզի յատուկ է եւ հետաքրքրութեամբ՝ ինչ որ եւրոպական, կրնան բարերար դեր մը ունենալ պարզասիրութիւնն ընդհանրացնելու համար գեղեցիկ սեռի նոր սերունդին մէջ, իրենց գրուածքներով, իրենց խօսքերով եւ իրենց անձին օրինակովը։

Երբ քարոզիչը եկեղեցւոյ բեմէն ու կինն՝ ընտանեկան շրջանակներէն՝ նոյն բանն ըսեն, լրագրութեան ձայնն ալ իրենց օժանդակ ունենալով, չենք տարակուսիր որ ակնկալուած արդիւնքը տակաւ առ տակաւ ձեռք բերուի։

Տ.

ՄԷԿ ԲԱՐԵՐԱՐԻ ՀԱՄԱՐ

Մէկը, որ կեանքի եւ տարիներու փորձառութիւնն ունի եւ նրբին զննող մը կը համարուի, անցած իրիկուն կ'ըսէր ինծի. «Վաղը ժամ գնա ու պիտի տեսնես որ Շնորհալիի տօնին առթիւ դպրոցին բարերարներուն յիշատակութիւնը միայն մէկ անձի վրայ պիտի կեդրոնանայ. այսինքն թէ շատ մը բարերարներու մէջ մէկը միայն պիտի յիշուի. ցաւալի բան է։»

Բարերարներու յիշատակութիւնը՝ մանաւանդ եկեղեցիի մէջ, մեծագոյն յարգանքն է զոր կարենանք ընծայել այն երանելի հոգիներուն որոնք երկինք սլանալէ առաջ՝ վսեմ ներշնչումով մը կուզեն իրենցմէ ետքը մնացողներուն հաւաքական բարիք մը ընել՝ խնկարկող մաղթանքներու մշտակայ շառաւիղ մը ունենալու համար երկրէն դէպ ի յաւիտենականութիւն ուղղուած. մեծագոյն գրգիռն է անոնց որ կ'ունկնդրեն այդ օրհնալից յիշատակութեան՝ սրտաբուխ մրմունջներու մէջտեղ որոնք խորատիպ սարսուռներ կուտան զգայութեան, ու միանգամայն մեծագոյն ու միակ փոխարինութիւնը զոր կարենանք ընել այն ազնիւ անձանց որոնք իրենց հետքը կը թողուն մեզի՝ իբրեւ յիշատակարան բարեգործութեան եւ ողորմածութեան։

Անգամ մը որ բարեգործութիւնն իր այդ ճշմարիտ երեւոյթներուն տակ ըմբռնենք, ինչո՞վ կրնայ բացատրուիլ այսքան նուիրական պարտականութեան մը նկատմամբ գործուած թերութիւն մը։

Կարծեմ աւանդութիւնը նուիրագործած է այն սովորութիւնը թէ անհատներու կողմէ եղած նուիրատուութիւնները ազգային հաստատութիւններու՝ միշտ մասնաւոր յիշատակութիւն մը պիտի ունենան եկեղեցիներու մէջ՝ յատուկ օր մը։ Հաւանական է որ ուրիշ թաղերու եկեղեցիներ յարգանքով փարուած ըլլան այս աւանդական սովորութեան նկատմամբ, բայց Հասգիւղի եկեղեցին իբրեւ աւելորդ արարողութիւն մը՝ վերցուցած է զայն իր եկեղեցական-կրօնական կարգացոյցին մէջէն։ Եթէ այս տնօրինութիւն գործադրուած ըլլար հաւասարապէս բոլոր այն բարեգործներուն համար որք նիւթական այլ եւ այլ միջոցներով օգնած են եկեղեցիին ու դպրոցին պայծառութեանն ու յառաջդիմութեանը, կարելի էր մինչեւ մէկ աստիճան աչք գոցել այս անբացատրելի կարգադրութեան. բայց ի՞նչ կը նշանակէ բարերարներու երկար ցանկը զանց առնել, ու միայն մէկ հատին, մէկ բարերարին համար յիշատակութիւն մը ընել։ Նախանձութիւնը չէ որ կը դրդէ մեզ այս դիտողութիւնն ընելու. իրաւունքի անտեսումն է որ ցաւ կը պատճառէ. բարերարութեան մէջ խտրութիւն դնելը, ասանկ պարագայի մը մէջ մանաւանդ, կրնայ գայթակղիչ արդիւնք մը առաջ բերել։

Հասգիւղի եկող գացող թաղական խորհուրդները մտածելու էին այս բանը եւ պէտք եղածը ի գործ դնել փութալու էին։ Ասկից չեմ գիտեր քանի տարի առաջ, բարեպաշտ ու երկիւղած կրօնաւոր մը. Յովհաննէս վարդապետ Նէվրուզեան, քարոզիչ ի Հասգիւղ, կանոն դրեր է որ յատուկ օր մը Ս. Ներսէսեան վարժարանին եւ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին բոլոր բարերարներուն հոգւոյն համար մասնաւոր պատարագ մատուցուի, ու իրեն քարոզչութեան միջոցին այս բարեպաշտիկ կանոն հաւատարմօրէն ի գործ դրուեր է։ Կ'երեւայ թէ աւանդապահ քարոզչին կա՛մ հեռանալէն կամ մահուընէն յետոյ՝ իրեն յաջորդները այնքան ճշդապահ չեն գտնուեր նուիրագործուած այս կանոնին, ու քանի մը թաղականներ ալ բոլորովին բնաջինջ ըրեր են այս նուիրական սովորութիւնը. միայն, ի՛նչ անհասկնալի առանձնաշնորհումով մը, մէկ բարերար մը կը զատուի շատ մը բարերարներու շարքին մէջէն եւ անիկա միայն կը խնկարկուի՝ կարծես իբրեւ երկնաւոր խորհրդանշան մը բարերարութեան։ Այս բան երկու անպատեհութիւն ունի. նախ միւս բարերարներուն համար անուղղակի նախատինք է. յետոյ արգիլել է ժողովուրդը որ չճանչնայ իր բարերարները եւ պատշաճ յարգանքն ու մաղթանքը չընէ անոնց։

Եւ արդէն չի հասկցուիր թէ ի՛նչ մտածումով եղած է այս կարգադրութիւնը. անհատական բարերարութիւն մը ամեն ժամանակ կը պահէ իրեն յատուկ դրոշմը. ուրիշներու հետ խառնուելով ոչ յարգը կը կորսնցնէ ոչ կարեւորութիւնը. ու բնաւ չի կարծուիր որ ազգային հաստատութիւն մը իրեն կտակովը կամ նուիրատուութեամբն օժտող ոեւէ անձ այս կերպով փառաբանուելու յաւակնոտ փառասիրութիւն ունենայ, որ պիտի փճացնէր նպատակին վեհութիւնն ու ազնուութիւնը։

Ինչպէս կը տեսնուի, չկայ լուրջ ու տիրական պատճառ մը՝ որ ստիպէր Հասգիւղի այդ Թաղական Խորհուրդը (անշուշտ հիմնականին համար չէ մեր խօսքը) եկեղեցիին մէջէն վերցնելու հնաւանդ սովորութենէն սրբագործուած կանոն մը։ Արդի Թաղական Խորհուրդը կրնայ սակայն սրբագրել այս սխալը, ու կարգադրութիւն մը հաստատել, որուն համեմատ մէկ բարերարի մը համար եղած յիշատակութեան ժամանակ թաղին միւս բոլոր բարերարներն ալ յիշատակուին ու հաւատացեալներուն սրտագին մրմունջները երթան անոնց հոգիներն ալ հրճուանքէ սարսռեցնել յաւիտենականութեան մէջ։

ՍՐՈՒԱՆՁ

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Վանքի հարաւային արեւմուտքն՝ երեք քառորդ ժամ հեռաւորութեամբ կը գտնուին հին Աթախ քաղաքին աւերակներն, որք ընդարձակ տեղ մը կը գրաւեն լերան ստորոտ գտնուած հարթաչափին վրայ։ Աւերակաց մէջ անուանի են կոթող մը, եւ երկու երեք եկեղեցիներ, որք թէեւ ծածկուած հողին տակ, այլ կամարները դեռ կանգուն են։ Արձանագրութիւններ չկային եկեղեցեաց մէջ. կոթողի մի կողմը միայն գտայ պարսկերէն երկու տող արձանագրութիւն որ 550 տարուայ կը մօտենայ։ Կայսերական հնութեանց թանգարանի Տիարպէքիրի գործակատար Նազըգ Կարապետ էֆէնտի եկած էր հաւաքել այդ տեսակ արձանագրութիւնները։

Կարեւոր հնութիւններ եղած են Աթախու Հայոց ընդարձակ գերեզմանատան մէջ ալ, սակայն շինութեանց համար բոլոր ընտիր քարեր տարուած, անհետացած են. բարեբաղդաբար գտանք գերեզմանաքար մը, կիսով հողին ներքեւ, եւ դժուարութեամբ մաքրելով կարդացինք։ Քարը նախշուած ծաղկենկար զարդերով բոլորտիքն ունէր հայերէն արձանագրութիւն մը, մօտ 650 տարուան, կենսագիր Աթախու Սարգիս անուն երեւելիին (հայազգի), որ թաղուած էր այս քարին ներքեւ։ Թերեւս գտնուին քարեր, այլ հողին տակ ծածկուած են։

Աթախու աւերակաց մէջ կը բնակին 15—20 տուն Հայ եւ գրեթէ նոյնչափ Քիւրտեր։ Հին քաղքին հիւսիսային կողմը 10 վայրկեան հեռաւորութեամբ ահեղ ապառաժներու վրայ բարձրացած կ'երեւին հին բերդի մը կիսատար պարիսպներն, եւ փորուածքները, ամենաբարձր գագաթին վրայ։ Հետաքրքրութենէն քանի մ'ընկերաց հետ այցելելու գացինք հոն։ Այցելել չէր, պտոյտ ընել էր։ Ճար եւ ճամբայ չկար. ամեհի եւ սահուն քարեր անցք չէին տար. միակ ճամբայ մը կար, եթէ կարելի է ըսել ճամբայ։ Բոպիկցանք, եւ ձեռքով, ոտքով մագլցելով, քրտինքի մէջ, հազիւ վեր ելանք։ Եթէ մեզմէ մէկը սահէր, եթէ մէկն գլորէր, աւա՜ղ, կտոր ականջն կը մնար։

Ծիլ քարերու այդ լեռան գանկը խորդ ու բորդ անհաւասար բարձրութիւններէ կը բաղկանար, շրջապատուած կիսաքանդ պարիսպով։ Բարձրագոյն կատարին վրայ, սպիտակով ծեփուած, փայտով ծածկուած նկուղներ կային, որ գերեզմանատեղի է։ Ապառաժի վրայ բուսած կաղնիփայտ մը կը հովանաւորէ զայն, անդունդին դատարկութեան վրայ, եւ արծաթ օդին ալիքները կ'օրօրեն, ծառն ու նկուղն։ Այդ խորհրդաւոր գերեզմանք ուխտատեղի են Անէ անուն գիւղը բնակող օտարախօս աղանդաւորներուն, որք ամէն տարի գարնան կուգան, մատաղ կը կտրեն, կը սրբեն ծառն, կը նորոգեն ծեփն նկուղին։ Այս աղանդաւորք եզիտներու մէկ ճիւղին կը վերաբերին։ Երկար չկրցինք մնալ, յոգնութիւն եւ արեւն ստիպեցին հեռանալ, ուրիշ ճամբով մը վար իջանք ուր ցոյց տուին մեզ ստորերկրեայ ճամբայ մը։ Աւանդութիւնը կ'ըսէ, լերան գագաթէն մինչեւ ստորոտի վտակն, ընդհողեայ ուղի մը կայ, կէս ժամ երկարութեամբ, ուսկից ի հարկին ջուր կը հանէին եւ դուրս կ'ելլէին։ Այս տեսակ ճամբայներ ամէն հին բերդերու մէջ տեսած եմ։ Բերդին վրայ ապառաժից փորուած քանի մ' ջրամբար կային, սակայն մէկը միայն լի էր անձրեւաջրով։

Վար կ'իջնենք, ապառաժի շուքին տակ, կանանչ ծառերու թփերուն կուշտ հեւք մը կ'առնունք եւ կ'ուղղուինք դէպ ի վանք։

Աթախի աւերակներն այցելած ատեննիս, գիւղին ծերուկներն պատմեցին մեզ թէ՝ հիներէն կ'աւանդուի որ հարուստ եւ անուանի անձ մը թաղուած է այդ աւերակաց մէջ ականակուռ ոսկիէ զարդերով, եւ թէ՝ ունեցած է մեծակառոյց դամբարան՝ կոթողազարդ եւ գեղաքանդակ արձանագրութեամբ, այլ ժամանակը քայքայեր եւ անհետացուցեր է գերեզմանատունն ալ. տեղն ալ։ Հետաքրքրուեցայ գիտնալ անոր հեքեաթը. բայց ոչ ոք գիտցաւ։ Տեղ տեղ բնիկներ գիտեն աւանդութիւններն եւ հեքեաթներն աւերակ քաղաքաց հին յիշատակներէն, այլ Աթախցիք չունէին այդքան յիշողութիւն եւ ուշիմութիւն։

⁂

Առաքելոց վանքէն 20 վայրկեան հեռաւորութեամբ դէպ արեւմուտք, ապառաժուտ լեռնաշղթային սրտին մէջ փորուած կը գտնուի Ասորոց Սուրբ-Կոյս անուն վանքն։ Եկեղեցին փորուած է միակտուր ապառաժէն եւ մէջն ունի մատուռ մը, ձեւացած ծիլքարերէ։ Այդ է վանքն, եւ հոն կը կատարուին ժամերգութիւնք։ Քարէ աստիճաններով վեր կը բարձրացուի այդ վանքը, որ շատ փոքրիկ տեղ մը կը գրաւէ քարանձաւի մէջ, ունենալով նեղ ու պզտիկ բակ մը, բաղկացած երկու երեք խարխուլ սենեակներէ, ուր կը բնակին միայն վարդապետ մը, տնտես մը եւ մէկ երկու մշակ։ Վանքն ունի քանի մը հողային կալուածներ եւ ժողովրդական նուէրներով կը մատակարարուի։ Ծնունդեան Թուական ևլն. չունէր։ Իր ամբողջ հնութիւններն էին միայն մագաղաթի աւետարան մը եւ մասունք մը, ճկոյթ Ս. Խրիստոսի կամ Կիրակոսի։ Վանքէն 10 վայրկեան հեռաւորութեամբ ապառաժին ծայրը կար քարայր մը, սրունատական, որ ճգնաւորի տեղ ըլլալ կը թուէր, եւ կը կրէր ասորերէն ընդարձակ արձանագրութիւն մը, յորմէ մէկ երկու տող ընդօրինակեցինք, իբր նմոյշ։

Ասորեկան արձանագրութեանց բաւական հետքեր կան այս կողմեր. անուանի է ասորեկան բեւեռագիր մէկ յիշատակութիւնը, կարեւոր նկարներով, որ կը գտնուի Լճէի արեւմտեան հիւսիսային կողմն, չորս ժամ հեռաւորութեամբ, Տիգրիսի մէկ օժանդակին վրայ գտնուած մեծ քարայրի մուտքին վերեւ։ Գերմանացի հնախոյզ մ'ընդօրինակած է այդ բեւեռագրութիւնն, եւ լուծած է զայն։ Այս քարայրը, որուն վրայ տեսակ տեսակ աւանդութիւններ կան, հասարակ տեսակէն բան մը չէ, իր մեծութիւնն առասպելական է։ Օրերով քալեն ծայրը չհասնուիր եղեր։ Ստոյգ է սակայն, ճանապարհորդ հետաքրքիրներ մինչեւ չորս հինգ ժամ քալեր են, ու ծայրը չեն գտած, ութ ժամ քալողներ ալ եղած են։ Հեռաւորութեան մէջ գտնուած են այլ եւ այլ գոյքեր, ինչպէս եւ զօրքերու կօշիկներ, որ փտեր եւ փոշիացեր են։ Այցելուներէն մէկը կ'ըսէր. երբ գոյքի մը կտոր տեսնէինք, վրան կը վազէինք, սակայն ձեռք դպցնելուն պէս փոշի կը դառնար։ Եթէ պատեհութիւնը ներէ, մտադիր եմ այցելել քարայրն եւ գրել տպաւորութիւններս։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Եթէ կիներ կան որոնք իրենց ամուսինը կը կործանեն՝ օրը հինգ-վեց անգամ արդուզարդ փոխելու հաճոյքին համար, կ'երեւայ թէ ուրիշներ ալ կան որոնք, ընդհակառակը, ծայրայեղ խնայողութիւններ կ'ընեն։ Անգլիացի վիճակագիր մը միջին հաշուով գտեր է որ Հնդկաստանի կիները տարին տասներկու սու կը ծախսեն իրենց արդուզարդին համար։ Նոյն վիճակագրի խօսքին նայելով, գերմանացիները—այր ու կին—մարդ գլուխ տարին 25 ֆրանք կը ծախսեն, անգլիացիները՝ 75 եւ ֆրանսացիները՝ 38։

Փարիզեան օրաթերթ մը որ կը հրատարակէ նոյն ծանօթութիւնները, իրաւամբ կը հարցունէ թէ ի՞նչ պիտի մտածեն գեղանի Փարիզուհիները իմանալով որ տարին 38 ֆրանք բաժին կ'իյնայ իրենց արդուզարդին։ Բայց վիճակագրութիւնը ասանկ անակնկալներ կը պատճառէ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Էրիկմարդո՞ց մէջ աւելի յաճախադէպ է անձնասպանութիւնը թէ կիներուն մէջ։

Անգլիական հանդէս մը յօդուած մը կը նուիրէ այս հարցին, վիճակագրական ծանօթութիւններով լեցուն։ Ֆրանսայի մէջ՝ հինգ անձնասպանութեանց մէկը միայն կնոջ կողմէ կը գործուի. այս համեմատութիւն գրեթէ նոյնն է ուրիշ երկիրներու համար։ Իսկ երբ սիրային անձնասպանութեանց շարքը քննենք, պիտի տեսնենք որ եւրոպական ժողովրդոց շատին մէջ՝ կիներն երկու երեք անգամ աւելի զոհ կուտան քան այրերը։ Ֆրանսա եւ Բրուսիա միայն բացառութիւն կը կազմեն։ Ի Ֆրանսա, 100 անձնասպանութեանց 15ը սիրային յուսահատութենէ առաջ կուգան էրիկ մարդոց մէջ եւ 13ը կիներուն մէջ։ Ի Բրուսիա, այս համեմատութիւն 100էն 12 եւ 8 է։

Եթէ ամուսնական սիրոյ շուրջը միայն պըտտինք, Ֆրանսայի մէջ 50 էրիկ պիտի գտնենք որոնք վերջ կուտան իրենց կեանքին, որովհետեւ իրենց կնոջմէն խաբուած կամ լքուած են, եւ 41 այրի էրիկմարդեր վերջ կուտան իրենց կեանքին, չկրնալով տոկալ իրենց կնոջ մահուան վշտին։ Կանանց կողմէ աւելի քիչ է այս թիւ. միեւնոյն ժամանակի մէջ, 14 կիներ միայն անձնասպան կ'ըլլան՝ չուզելով ապրիլ իրենց ամուսնին մահէն կամ լքումէն ետք։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (107)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԳԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

Պ. Լանթէն իմանալով՝ աղէկ պաշտպանութիւն պիտի ընէր։ Այնքան եռանդ ունէր ամուսնութեան վրայ որ երազած էր թէ բան մը զանց առնելու չէր զայն յաջողցնելու համար։

Մարք դժգոհ էր ինքիրմէ, այն խօսքէն զոր յուզումը խլած էր իրմէ։

Կը թուէր իրեն թէ երկրորդ անգամ կ'ուրանայ իր մայրը, եւ իր խիղճը խայթերով ուռած էր... բայց ի՞նչ կրնար ընել։ Կրնա՞ր մահուան դատապարտել այդ մարդը զոր անմեղ կը կարծէր, զոր կը յարգէր, զոր կը սիրէր իսկ, եւ սակայն առանց ապացոյցի, անանկ ոճիրներու համար որոց անկարող կը զգար զայն, մօր մը ամբաստանութեան վրայ որուն համար անարժան է կ'ըսէին։ Ոչ, ոչ, լաւագոյն էր որ ինքը մեռնէր։

Եւ արդարեւ կուզէր մեռնիլ։ Կը սրտմտէր երկնքի դէմ որ այդքան անողորմ փորձի մը ենթարկած էր զինքը։ Կուզէր այդ գիտցածներէն, այդ իմացածներէն առաջ մեռած ըլլալ։ Հանդարտօրէն պիտի երթար, առանց սիրտը վիրաւորուած ըլլալու երկու սէրերէ, երկու իրարու հակառակ զգացումներէ։ Ինքզինքը կը բաղդատէր մարդու մը որ դատապարտուած ըլլայ չորս մասի բաժնուելու երկու ձիերու կողմէ որոնց անդամները կը ճարճատեն, մկանները կը պատռին, ջիղերնին կը ճանչեն ու կը խորտակին։

Մարքիզն անոր կարկառեց ձեռքը։

—Կը ներեմ, ըսաւ, պայմանով մը...

—Թէ կամքիդ հնազանդիմ, ու օրիորդ Լանթէնի հե՞տ կարգուիմ։

—Խօսք տուիր իր հօրը։

—Ա՛լ իրաւունք չունիմ, ըսաւ Մարք, կամք մը ունենալու, եւ սակայն այս ամուսնութիւնն ինծի համար վախճանն է երջանկութեանս, երազներուս։

Ցետոյ աւելցուց.

—Ամուսնանալու համար մօրս հաւանութիւնը պէտք է։

—Պիտի առնենք։ Կը ճանչնայ Պ. Լանթէնը, իր աղջիկը... Եւ գիտէ թէ այս ամուսնութիւն կրնայ քեզ երջանիկ ընել։

—Եւ խեղճ կի՞նն ինչ պիտի ըլլայ։

—Ուզածդ պիտի ընեմ... Իր շահը կը պահանջէ որ հիւանդանոց մը դրուելու դատապարտուի։

—Պիտի կրնա՞մ զինքը տեսնել։

—Անկից աւելին։ Ամուսնութենէդ ետքը պիտի կրնաս քովդ կանչել զայն, եթէ զղջայ, եթէ իր անուան յարգը գիտնայ։ Ես անհետ պիտի ըլլամ... Պիտի թողում Փարիզը։

Այն կանխակալ կարծիքները զորս Մարք կազմած էր մարքիզին դէմ, քիչ քիչ կ'անհետանային։ Պ. տ'Իրվիւա հանդարտելով՝ յանկարծ փոխուած կ'երեւէր դէմքը։

Խելօք, արգահատող կ'երեւէր... Ապագան զոր ցոյց կուտար Մարքին կը կարգադրէր ամէն բան, թոյլ կուտար երիտասարդին հսկել մօրը վրայ, իր քով կանչել զայն... թշուառութեան, փորձութիւններու վախճանն էր այս...

Ըսաւ.

—Ուզածնիդ պիտի ընեմ, հայր...

—Պիտի իմացնեմ Պ. Լանթէնի որպէս զի ամուսնութիւնն ըստ կարի շուտ տեղի ունենայ։

—Ինչպէս որ կուզէք...

—Բանեցինք, մտածեց մարքիզը։

Եւ դուրս ելաւ հիացած։

Իսկ Մարք բազմոցի մը վրայ ինկաւ ճնշուած, գոչելով.

—Դուն միայն զոր կը սիրեմ ներէ ինծի... Մօրս համար է... Հօրս ու մօրս հանգիստին համար կը զոհեմ ինքզինքս, բայց երբեք չպիտի մոռնամ քեզ։ Քեզ պիտի սիրեմ միշտ իբրեւ աստուածամայր մը, իբրեւ երկնային տեսիլք մը որուն դէմքը հեռուէն կը յիշեն առանց մօտենալ համարձակելու։

Մարքիզը այս տեսակցութենէն ետք, Պ. Լանթէնի գացած էր։

—Պատրաստեցէք ամէն բան, ըսաւ, առի կոմսին հաւանութիւնը։

—Կամուսնանա՞յ աղջկանս հետ։

—Այո...

Դրամատէրը դժուարաւ զսպեց իր ուրախութիւնը։

—Տասնըհինգ օրէն, ըսաւ, պիտի ամուսնանան։ Այս բարի լուրը երթամ հաղորդեմ Իրմային։

—Արգելք մը եւս կայ, ըսաւ Պ. տ'Իրվիւա։

—Մա՞յրը։ Քսանըչորս ժամ չըլլած պիտի արգիլափակուի, եւ շատ խորամանկ մէկը պէտք է որ գտնէ զայն։

—Այդ մասին յոյս ձեր վրայ է։ Անհրաժեշտ է։

—Հանդարտ քնացէք։

Պ. տը Սէնդ-Էվրը, ինչպէս տեսանք, շատ ուրախ բաժնուեցաւ Պ. Լանթէնէն, գրպանը պանքատոմսերով լի։

Ոչ միայն կրնար պարտքերը վճարել, այլեւ բախտը փորձելու համար միջոց ունէր իր ձեռքը։ Առջի օրը գէշ գացած էր բախտը։ Հիմա դարձած ըլլալու էր, եւ ապահովապէս պիտի շահէր... Մնաց որ ամենեւին չէր մտածեր դրամատիրոջ յանձնուած պաշտօնին վրայ, որ կը ձանձրացնէր զինքը։ Ստակ ունենալէն, աղուոր հագուելէն ի վեր նախկին Պեք-տը-Քանսառ կը յաճախէր եթէ ոչ շատ փափուկ, գէթ առերեւոյթ փափկութիւն ունեցող մարդոց քով։ Կը հաւատար անոնց պարկեշտութեանը, զոր ցոյց կուտային, զոր իր առջեւ կը պարզէին ամէն առթիւ, եւ չէր ուզեր անոնցմէ նուազ յարգելի երեւնալ։ Ուրեմն ամենեւին չէր փափաքեր նորէն խառնուիլ գործի մը որ գուցէ գայթակղութիւն առաջ բերէր...

Ցետոյ խղճահարութիւն մը ունէր սրտին խորը ատենօք ըրածին վրայ։ Թէեւ շատ քիչ անգամ կը յիշէր տօքթոր Պեալօի վայրագ սպանութիւնը, երբեք մոռցած չէր այն տեսարանը որուն ներկայ գտնուած էր Աքսախ փողոցին մէջ, երբ Իրվիւա մարքիզուհիին ձեռքէն յափշտակած էին զաւակը։ Վշտէ խելայեղ այդ մօր դէմքը, անոր երեսին սրտաճմլիկ երեւոյթը, հեծկլտուքները, հեծեծանքներուն տաղտկալի շեշտը, այս ամէնը շարժած էին իր սիրտը եւ քանդակուած էին իր յիշողութեանը մէջ։

Չէր ցաւած տօքթոր Պեալօի մահուան վրայ զոր հոգին նշմարած էր... Բնաւ չէր ներեր իրեն՝ օգնած ըլլալուն կնոջ մը չարչարանքին զոր գեղեցիկ գտած էր եւ մայրական յուսահատութեանը մէջ այնքան զօրաւոր... Եւ ահա այդ չարչարանքը կը վերսկսէր։ Մարքիզը Փարիզ դարձած էր, եւ նորէն զինքը կ'արձակէին դժբախտ կնոջ վրայ զոր այնքան տանջած էին ատենօք... Ինչո՞ւ, ի՛նչ նպատակով։ Պ. տը Սէնդ-Էվրը չէր գիտեր։ Կը զարմանար այս անլուր մոլեգնութեան վրայ։

Ատենօք, եթէ չէր գտած Բօլինը՝ տօքթոր Սիրաքիւզի յիմարանոցէն փախչելէն յետոյ, պատճառն այս փափկութիւնն էր որ առաջ եկած էր իր մէջ։ Իբրեւ ցոյց փնտռած էր կարծեցեալ խենդը, առանց այն երբեմնի գեղեցիկ եռանդին՝ երբ գողցած էր տօքթոր Պեալօի նամակները՝ Մարքին մօրն հետքերը գտնելու համար... Այն ատեն ամէն միջոց ունէր ձեռքին։ Եւ տօքթոր Պեալօին սպանութիւնը գլուխ գործոց մը չէ՞ր։ Երբեք ամենափոքր կասկած չէին հրաւիրած այս դարշելի սպանութեան ճշմարիտ հեղինակները։

Այն ատեն իր ուղեղը կ'աշխատէր, հրաշալի յատակագիծներ կը գտնէր, սքանչելի հնարքներ կը ստեղծէր։ Եւ երբե՛ք գթութիւն... Բան մը չէր կակղեր զինքը, բան մը չէր շարժեր սիրտն... Այսօր ա՛լ այնպէս չէ։ Երջանկութիւնը կակղեցուցած է իր հոգին... Կը խանգարուի երբ միտքը բերէ այդ մայրը զոր չարչարեց ժամանակով... Ինչո՞ւ նորէն անոր հալածիչն ու դահիճն ըլլայ... Անոր դէմ ատելութիւն չունէր։ Այս պահուս մէկ հոգիի դէմ ատելութիւն ունէր, սա Լանթէնին դէմ, որ կողոպուտով ու գողութեամբ հարստացեր էր, իրմէ հարիւր անգամ աւելի եղեռնագործ, որ տիրաբար կը վարուէր իրեն հետ, որ ստիպուած ատենը քսակը կը բանար իրեն եւ որ միշտ կը վարուէր իրեն հետ իբրեւ մուրացիկ, որուն ողորմութիւն կուտան։ Այո՛, շատ կ'ատէր զանիկա։

Նախ կը նախանձէր անոր վրայ։ Գիտէր անոր ինչ ըլլալն, ամէն ըրածն, եւ կը մտածէր թէ ինք ինչո՛ւ անոր տեղը չըլլար, եթէ անոր չափ արժանաւոր էր... Երբ Պ. Լանթէն փառասիրութեանցը վրայ խօսէր, ինք ուսերը կը թօթուէր արհամարհանօք։ Ակամայ կը ծառայէր դրամատիրոջն, վասնզի չէր ուզեր աշխատիլ եւ Պ. Լանթէն միայն եկամուտ կրնար բերել իրեն։ Բայց ինքզինքը չէր խաբեր։ Երբ դրամատիրոջն ձեռքէն գար իր օձիքն ազատելու...

Այսպէս էր նախկին Պեք-տը-Քանսառին մտային կացութիւնն այս պահուս։

Երբ դուրս ելաւ դրամատունէն, ձեռքը պանքատոմսով լի գրպանը խոթեց որոնց մետաքսանման շրշիւնը չափազանց հեշտագին երեւցաւ իրեն։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17/29 ՀՈԿՏ. 1895

Դատաստանական կացութիւն

ԴԻՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄՆ ԻԲՐԵՒ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐ

Պ. Էտմոն Մանիէ, Ծերակոյտի անդամ Վառ գաւառին կողմէ և նախկին անօրէն-խմբագրապետ Էվէնման լրագրի, անցեալ շաբթու դատի ենթարկեցաւ 87,500 փր. ընդունելուն համար փախճանեալ հրեայ սեղանաւոր Պառոն Ռէնաքէ՝ իբրև կաշառք՝ Վառի գաւառային ժողովոյն մէջ յառաջ տանելու համար Հարաւային Երկաթուղեաց Ընկերութեան մէկ ծրագիրը, նոյն գաւառին մէջէն անցնելիք գծի մը գաւառային անուղղակի կապակցելիք նպաստի գումարին վերաբերմամբ։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ Վառ գաւառը դեռ պարտի Ընկերութեան վճարել մէկ ու կէս միլիոն փր.ի չափ գումար մը, իբրև իր կողմէ երաշխաւորուած տոկոս 1889ի պայմանագրութեան համեմատ, և թէպէտ Պ. Մանիէ 87,500 փր.ն առաւ այն ծրագրին լրագրական ծանուցման և բացատրութեան համար, բայց միայն 7,205 փր.ը վճարեց լրագրին սնտուկին։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ նաև թէ Էվէնմանի մէջ այս առթիւ հրատարակեալ 50 յօդուածք, ընդ ամենայն 1,880 տող բաղկացեալ, չէին կրնար 87,500 փր. արժել, մանաւանդ որ Ընկերութիւնն ինք 12,500 փր. արդէն ուղղակի վճարած էր լրագրոյն։ Պ. Մանիէ ուրեմն ամբաստանեալ է իբրև հանրային պաշտօնատար մը որ դրամ կ'առնու իր պաշտօնին վերաբերեալ գործ մը այս կամ այն կերպիւ յառաջ տանելու համար։ Նամակներ և հեռագրեր մատուցուեցան ի դատարան՝ հաստատող թէ Պ. Ֆէլիքս Մարդէն ի դիմաց Պառոն Ռէնաքի բանակցած էր Պ. Մանիէի հետ։ Պ. Մանիէ ո՛չ միայն ինք կաշառք կերեր է, այլ և իբրև ատենապետ Վառի գաւառային ժողովոյն՝ կաշառեր է այն ժողովոյն անդամները կամ մտերմացուցեր է զանոնք՝ գաւառային ելմտացոյցին վրայ ծանրապէս կշռող պայմանագիր մը կնքելու։ Գաւառն արդէն Ընկերութեան վճարեր է երկու միլիոն փր.ի չափ, և վերոյգրեալ մէկուկէս միլիոն փր.ի ալ գումարը դեռ վճարելի կը մնայ։

* * *

Երկարօրէն հարցաքննուեցաւ Պ. Մանիէ։ Իրեն հարցուեցաւ թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ մէկ միլիոն փր. կը ծախսէ ամարանոցի մը ի Ռիվիերա, և կը սնանկանայ կէս միլիոն փր.ի պարտքով և միայն 55,000 փր.ի գոյքով։ Ասոր կը պատասխանէ թէ իր թերթ ժամանակաւ աղէկ կը վաստկէր և ինք կը ծախսէր։ Ընկերութիւնը պէտք չունէր իր աջակցութեան Վառի գաւառային ժողովոյն մէջ, որովհետև այս գծին շինութիւնն 1879ին ծրագրուած էր, իր ընտրութենէն մէկ տարի առաջ, և գծին դրամական անյաջողութեան և գաւառային ժողովոյ որոշումին բեռ ըլլալուն համար ինք պատասխանատու պէտք չէ բռնուի։ Այս գիծ որ ծովեզերքին երկայնութեամբ կ'երթայ, գլխաւորապէս իբրև ռազմագիտական գիծ կարեւոր դատուած էր Ֆրէսինէի մեծ ծրագրին համեմատ, և գաւառին ընտրողներն ալ իրմէ պահանջած էին գաւառային ժողովոյն մէջ ոյժ տալ գծին շինութեան։ Ժողովն երեքի դէմ 20 քուէով ընդունեց պայմանագրութիւնն, և խորհրդարանը վաւերացուց այս արտօնութիւն։ Պ. Մանիէ իր անշահախնդրութիւնն ապացուցանելու համար կը յարէ թէ յետոյ խորհուեցաւ գաւառին կողմէ գնել այն գիծ, և ինք հակառակեցաւ, որովհետև այն ատեն գաւառն աւելի ծանր բեռի տակ պիտի մտնէր։ Մինչև իսկ պահ մը պահանջեց դատ վարել Ընկերութեան դէմ։ Գոլով իրեն վճարուած գումարներուն, անոնք իր լրագրական շահերն էին, և ծրագրին վերջնապէս ընդունուելէն ետքը վճարուեցան իրեն, երբ ինք ո՛ և է յանձնառութեան ներքեւ չէր։ Վառ գաւառին մէջ ինք խնդակցութիւններ միայն ստացաւ այս գործին իր մասնակցութեան համար։ Գոլով Ռէնաքի, նա կարգադրած էր որ Էվէնման լրագրին հինգ տարի ոյժ տայ ամեն ձեռնարկներու յորս շահակից էր Ռէնաք, և գայս պայմանագրութիւն պարզօրէն ի գործ դրած է առանց մէկը կաշառելու։ Պ. Ֆէլիքս Մարդէն իրենց երկուքին հետ յոյժ բարեկամական յարաբերութեանց մէջ գտնուելուն համար, իր միջնորդութիւն բնական էր։

* * *

Դատարանին նախագահը կարդացուց Պ. Մարդէնի նամակներն՝ իբրև ապացոյց թէ սա պէտք ունեցած էր Պ. Մանիէի հետ սակարկելու։ Ո՞ւր կը մնայ ուրեմն հնգամեայ պայմանագրութիւնն Էվէնմանի հետ։ Պ. Մանիէ պնդեց թէ բանակցութիւնք կը վերաբերէին միայն վճարման կերպին և այն խնդրոյն թէ լրագրին մէջ երբ պէտք էր սկսիլ գովաբանելու Ռէնաքի ծրագրին երկաթուղւոյն շինութեան համար։ Պ. Մանիէ բացատրեց նաև թէ ինք դրամ ընդունած էր ի գովեստ Ռիվիերայի, որ Ռէնաք մեծ հովանաւոր էր ըլլալով, ինքնահաւանաբար օգնած էր այն յօդուածոց, ինչպէս ուրիշ լրագրիք ալ ուրիշ տեղերը հոգ և կարը կը գովէին, և գինովիկրա վար կը զարնէին։

«Ուրեմն ինչո՞ւ համար 87,500 փր.ը չյանձնեցիք ձեր լրագրին», հարցուեցաւ առ Պ. Մանիէ։ Սա պատասխանեց որ թէև այն գումար լրագրական տումարներուն մէջ չերեւիր, բայց ինք գործելով լրագրին օգտին գործածած էր զայն։ Այս բացատրութիւնները տուած ժամանակ պահ մը Պ. Մանիէ յուզումէն լացաւ, և ըսաւ թէ եղած ամբաստանութիւնն այն աստիճան իր պատւոյն կը դպչի որ ինք քաջութիւն չունենար պէտք եղածին չափ խստութեամբ զայն հերքելու։ «Եթէ ես պայմանագրութեան մտայ Հարաւային Երկաթուղեաց Ընկերութեան հետ, լոկ իբրև խմբագիր էր, և այս հանգամանքով ո՛չ ոք իրաւունք ունի ինձմէ հաշիւ պահանջելու։ Ես բան մը չծախեցի առ Պառոն Ռէնաք։ Ես իմ ընտրողներուս խոստում մը տուած էի իրենց գաւառը շէնցնող երկաթուղւոյ մը շինութիւնն յառաջ տանելու և այն խոստումը գործադրեցի պարզապէս։ Այսօր իսկ իմ գաւառիս մէջ ո՛չ ոք ինձ դէմ կը բողոքէ։»

* * *

Յաջորդ նստին մէջ, Եղեռնադատ երդուեալ ատեանն յանցաւոր գտաւ զՊ. Մանիէ մեղմացուցիչ պարագայներով, իր պաշտօնական դիրքը չարաչար գործածելով իբր 100,000 փր.ի գումար մ'ընդունած ըլլալուն համար, ի փոխարէն Հարաւային Ընկերութեան տրուած արտօնութեան գծի մը շինութեան առթիւ։ Երդուելոց այս վճիռն վճռոյն համաձայնեցնելով պատիժը, դատարանը միամեայ բանտարկութեան դատապարտեց զՊ. Մանիէ։ Սա, վճիռը լսելուն պէս, ձեռքերը վեր առաւ, յետոյ վար ձգեց, և գանգապէս լալ սկսաւ։ Տարիներէ ի վեր ամեն ոք գիտէր թէ Պ. Մանիէ դրամական նեղ վիճակի մէջ էր, և ամեն տեսակ հնարքներու կը դիմէր երեւոյթները փրկելու համար։ Երդուեալք նուազ խիստ երեւցան քան իր քննադատներէն շատեր։ Դատին հետաքրքրական կողմն այն էր որ ամեն ոք անանկ համոզուած էր թէ Պ. Մանիէ քաջ գիտնալով Հարաւային Երկաթուղւոյն ամեն գաղտնիքները, գիտակ էր թէ երեսփոխաններէն և ծերակուտականներէն ո՛յք կաշառուած են այն երեք միլիոն փր.ով որ Ռէնաքին մէջ նշանակուած էր գծին շինութեան առթիւ։ Կը կարծուի թէ մասնակիցք կը պատկանին պահպանողական կամ չափաւոր հանրապետական կուսակցութեան, զի այս կուսակցութիւն իշխանութեան վրայ ըլլալով ամենէն աւելի ազդեցութիւն ունէր, և հետեւապէս, ամենէն աւելի կաշառելի վիճակի մէջ էր։ Այս պարագայի մէջ, ինչպէս Բանամայի և նմանօրինակ դատերու մէջ, քաղաքական կուսակցութեան մը վիճակն իսկ խնդրոյ տակ էր. զի իշխանութիւն ձեռք ձգելու եռանդն այնքան սաստիկ է որ շատ Ֆրանսացիք խիղճ չեն ըներ իրենց երկրին աղէտ բերող ընթացքի մէջ գտնուիլ՝ իշխանութեան հասնելու համար։ Կարեւորը Պ. Մանիէի դատապարտումը չէր, շատերու համար, այլ խորհրդարանական դաւադրութիւնն որ յառաջ պիտի գար անունները տրուելէն։ Կարելի է Պ. Մանիէ անպարտ ալ արձակուէր, եթէ նուազ սրախօս փաստաբան մ'ունենար, որոյ զուարճաբանութիւնք և հեգնութիւնք բուական զուարթութիւն պատճառեցին ունկնդիրներուն։ «Ինչո՞ւ համար հոս մինակ բերեր են զՊ. Մանիէ. (հարցուց փաստաբանը). — Որովհետեւ իր ընկերք զինք մէջերնէն նետեցին։ Երբ օդանաւ մը վար իջնելու վտանգին մէջ է, աւելորդ նիւթ մը վար կը նետէ և ինք վեր կ'ելնէ նորէն։ Նմանապէս, երբ նախարարական թղթապանակները գետին քալելու վրայ են, նախարարք նախագահութեան մը կը նուիրեն խորհրդարանական մեծամասնութեան, և իրենք ջուրին երեսը կ'ելնեն, ու թղթապանակները վայրկենապէս գրասեղաններուն վրայ կը գտուին նորէն։» Բայց երդուեալք նկատեցին որ այնչափ ամբաստանութեան ներքեւ գտնուող մարդ մը որ ուրիշ զուարթ ճամբորդութիւններ կ'ընէ Բիրենէ լերանց մէջ, որ սիրած կեանք մը կը վարէ ի վնաս հանրային դրամին, անպարտ արձակման արժանի չէ։ Իսկ գայթակղութեան սիրողք չվհատեցան, որովհետև հաշուեքննիչ Պ. Ֆլորի վկայեց թէ իր տեղեկագրին մէջ անուններ տուած է խորհրդարանի ինն անդամոց որք դրամ ընդունած են այս երկաթուղւոյ ընկերութենէն, և ընդհանուր դատախազն յարեց թէ ամեն անոնք որ լոկ բարոյապէս պատասխանատու են՝ չեն կրնար պատժի քաշուիլ։ Հետեւապէս, Երեսփ. ժողովոյ մէջ կառավարութենէն պիտի պահանջուի անոնց անուններն հրատարակել որ գոնէ բարոյական յանցանքի մը պատիժն ալ բարոյական ըլլայ, եթէ օրէնքով չէ կարելի պատժել զանոնք։ Անհամբեր կը սպասուի կառավարութեան կողմէ խորհրդարանի ներկայացուելիք Պ. Ֆլորիի պատրաստած ցուցակին։

ԿՈՄՍ ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՅ «ԹԱՅՄԶ»Ի ՄԷՋ

Ռուս անանուն վիպասանը նամակ մը գրած է առ Թայմզ (23 հոկտ.), հանգերձ մանրամասն նկարագրութեամբ Տուխոպորցի անուն քրիստոնեայ աղանդաւորներուն ռուս իշխանութեանց կողմէ կրած հալածանքին, որոց հրատարակումը կը խնդրէ անգլ. թերթին մէջ, ըսելով թէ անկարելի պիտի ըլլար նոյնին հրատարակումը ռուս թերթերու մէջ։ Տուխոպորցիք Ռուսիոյ Քուէքըրները կամ Երկրպագուներն են։ Անոնք Կովկասու քշուած էին դար մը յառաջ, և կը բնակին Ախալքէլէքի շրջակայ լեռնոտ գաւառին մէջ։ Կոմս Թոլսթոյի մէկ հաւատարիմ բարեկամն այս ամառ Կովկասու գացեր և այն աղանդաւորաց վիճակը քննելով պատրաստեր է սոյն տեղեկագիրը։

ՈՍԿԵՀԱՆՔԵՐՆ և անոնց Զոհերը. — Փարիզէ հոկտ. 23 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ «Հոս սէնտիքա մը կը կազմուի՝ հաստատելու համար դրամատուն մը յիսուն միլիոն փր. դրամագլխով, նպատակ ունենալով շահ ձեռք բերել հարաւ-ափրիկեան ոսկեհանքերուն մէջ։ Այն լուրին վրայ Սակարանն ինքզինք քիչ մը գտաւ այսօր փակման ժամուն, երբ աղէտ մը (քրախ) վերահաս կը թուէր հանքային թղթոց վրայ։» — Այն սեղանաւորական աղէտն, հանքային թղթոց և նորահնար կարգ մը թղթոց պատճառաւ, ժամանակէ մ'ի վեր արդէն կը սաւառնի մեր Ղալաթիոյ Սակարանին վերեւ, յորում բազմաթիւ դժբախտ շահագէտներն իրենց բոլոր յոյսը դրած էին Սըր Էտկար Վինսընթի գալստեան վրայ, իբրև գլխաւոր առաջնորդն մեր կողմի սակարանական նորագոյն մեծամեծ գործողութեանց։ Բայց որքան անհիմն էին այն նոր թուղթերուն մեծ մասն, որքան ծայրայեղ էին անոնց վրայ եղած շահագիտութիւնք, այս վերջին ժամու յոյսերն ալ նոյնքան չափազանցուած ըլլալ կը թուին։

ԹԱՆԱՆԱՐԻՎԱՅԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Տիւշէն զօրավարի մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռանավալօ թագուհին կ'ընդունի ֆրանսական պաշտպանութիւնն իր ամեն հետեւանքներով։ Ֆրանսայի ընդհանուր գործակատարը պիտի վարէ Մատակասքարի ամեն յարաբերութիւններն օտար Տէրութեանց հետ։ Նաև կղզւոյն ներքին վարչութեան վերին հսկողը պիտի ըլլայ։ Ֆրանսա կղզւոյն մէջ ուր որ ուզէ զօրք պիտի պահէ ի պահպանութիւն բարեկարգութեան։ Մատակասքարի կառավարական եկամուտք պիտի գործածուին այս զօրաց և յարակից վարչական ծախքերը վճարելու, նաև կղզւոյն հանրային պարտքին տոկոսն ու գլխաւորը։ Ֆրանսա այժմէն կը մերժէ ամեն պատասխանատուութիւն ի մասին այն փոխառութեանց, արտօնութեանց և սակարկութեանց որք առանց իր մասնակցութեան կատարուած են։ Մատակասքարի կառավարութիւնը չի կրնար փոխառութիւն կնքել առանց Ֆրանսայի արտօնութեան։ Թագուհին ալ խոստացաւ կղզւոյն մէջ կարեւոր դատուած բարենորոգումները գործադրելու Ֆրանսայի ուղղակի հսկողութեան ներքեւ։ Իր ամուսին և նախորդ վարչապետն, որ առայժմ վար դրուած է ի Թանանարիվ, պիտի փոխադրուի Մօրիս կղզին։ Անոր տեղ Ֆրանսայիք վարչապետ կարգեցին զՊ. Ռայնիցիմպազաֆի։

ԼՈՐՏԻ ՄԸ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ռօզպըրֆորտի մարքիզն անցեալ շաբթու ինքնասպան եղաւ, յուսահատած ըլլալով անբուժելի հիւանդութեամբ մը որ երկար ժամանակէ ի վեր կը տանջէր։ Բնութեամբ շատ հաճոյ և զուարթ ու բարեհամբոյր էր, բայց այնքան երկար ժամանակ տանջուած էր հիւանդութեամբ որ վերջերս շատ չէր խօսէր։ Անցեալ շաբթու իր գաւառային ապարանքը հրաւիրեց բոլոր մօտակայ աղքատանոցներու, որբանոցներու և աղքատներու յատուկ գործանոցներու պատսպարեալներն, և անոնց փառաւոր ճաշ մը տուաւ իր մեծ պարտէզին մէջ։ Յետոյ ըէվոլվէրի հարուածով մը վերջ տուաւ իր տանջանքներուն։ Իր կին, որ նմանապէս անբուժելի հիւանդութենէ մը կը տառապի, այս բանը լսելուն պէս այնքան ցնցուեցաւ որ մահամերձ է կ'ըսուի։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Տէյլի Նիւզի կողմէ թղթակից մը հոկտ. 6/18ին գացեր այցելեր է Վենետկոյ Մխիթարեան Հարց Վանքն, և սքանչացումով կը խօսի վանքին դիրքին, շէնքերուն, 30,000 հատորնոց Մատենադարանին, հնութեանց և ձեռագրաց թանգարանին, տիրող մաքրութեան ու բարեկարգութեան և Մխիթարեան Հարց արդիւնաւէտ գործունէութեան վրայ։ Անգլիացի բանաստեղծներու, հեղինակներու, պետական մարդերու և արուեստագէտներու արձանագրութիւններն և յիշատակներն որք իրեն ցոյց տրուեր են՝ մեծապէս հետաքրքրեր են զինք. ի մէջ այլոց Պայրընի տնկած երեք ձիթենիները վանքին գեղեցիկ պտղալից պարտէզին մէջ, և «Չայլտ Հէրոլտ»ի հեղինակին գործածած գրասեղանը, կաղամարն և երեք փետուր գրիչներն։ Հայ ձեռագրերու հնութեանց քով տեսեր է ոչ հայկական թանկագին հաւաքածոյներ ալ, օրինակի համար 2,000 տարուան մումիա մը, զոր Մեհմէտ Ալի փաշային ծառայող Եգիպտացի Հայ մը նուիրեր է Վանքին։ Արձանագրութեան տումարին մէջ գտեր է Նաբոլէոն Առաջինոյ և այլ վեհապետաց և արքայազանց ստորագրութիւններն, հանգերձ նպաստաւոր խորհրդածութեամբք այն լաւ ընդունելութեան վրայ զոր այցելուք կը գտնին այն հիւրասէր Միաբանութեան կողմէ։ Թղթակիցը մասնաւոր յարգանօք կը յիշէ 80ամեայ Հ. Ղեւոնդ Ալիշանն, որուն հետ երկար խօսակցութիւն մ'ունեցեր է, և որոյ արդիւնաշատ գրական կեանքին գովեստը կ'ընէ։

ԱՒՍՏՐԻԱՑԻ ՄԱՐԵՇԱԼԻ Մ'ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՌԱՄԸ. — Վիեննայի մէջ անցեալ շաբթուն մեծ յուզում պատճառեց մարդասպանութեամբ և ինքնասպանութեամբ զուգուած ընտանեկան տռամ մը, որ Վիեննայի Բրադէր հանրային պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ։ Մարէշալ Տունօդ ֆոն Աթելհէլմ, 72 տարու մարդ, ըէվոլվէրով մահացու կերպիւ իր կինը վիրաւորելէն ետքն, երկրորդ հարուածով մ'ալ ինքզինք սպանեց։ Անցորդներ հրացանին ձայնն առնելով վազեցին եկան, բայց չկրցին բան մ'ընել, զի մարէշալն ու մարէշալուհին քիչ ետքը մեռան։ Իրենց վրայ գտնուած նամակներէն հասկցուեցաւ որ դրամական անձկութիւնը պատճառ եղած էր իրենց գժտութեան։ Մարէշալն, 1840ին մտած բանակին մէջ, նշանաւոր ծառայութիւն մատուցած էր Բրուսիացւոց և Իտալացւոց դէմ պատերազմներուն մէջ։ 1879ին քաշուած էր զինուորական ծառայութենէ։ Կինն ալ Պառոնուհի մ'էր, 50 տարու։ Զաւակ չունէին։

ՁԻՈՒ ԱՐԿԱԾ. — Պ. Ճօն Մաքէյ, 25 ամեայ որդին ամերիկացի արծաթամիլիոնատէր Պ. Մաքէյի, անցեալ շաբթու Մայէ դղեակին մէջ երկու բարեկամներով կը զուարճանար, որսի պարապելով և անվարժ ձիեր նստելով։ Յանկարծ իր նստած ձին խրտչեցաւ, և ուժով վազեց զարնուեցաւ ծառի մը։ Ոստերը մտան խեղճ երիտասարդին բերնին մէջ և ակռաները կոտրեցին և ճակատին մէջ, թափանցելով ինչուան ուղեղը։ Քանի մը ժամ տանջուելէ ետքը մեռաւ անխոհեմ երիտասարդը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 27 Հոկտ. — Վիլհէլմ կայսր այս գիշեր կայսերական պալատը ժողվեց բոլոր նախկին սպայները Մարէշալ Ֆրիտրիխ-Քարլ իշխանին, և անոնց հետ տօնեց Մեցի անձնատուր ըլլալուն 25 ամեակը։

—Մեծ դրամատան մը անօրէնն առանց արտօնութեան այդ հաստատութիւնն ոսկեհանքերու շահագիտութեանց մէջ խառնելով կորուստներ կրած և դրամներ իւրացուցած էր։ Պերլինի Սակարանին մէջ ասոր համար գիները քիչ մը կոտրած են։ Անհանգստութեան ուրիշ պատճառ մը սերպիական թուղթերուն անկումն է, Փարիզի Սակարանը զանոնք մերժած ըլլալով։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճաբոնցիները հոկտեմբեր 20ին Ֆորմոզա կղզիին մայրաքաղաքը մտան։

ՀՌՈՄ. — Կ'ըսուի թէ Հապէշ վեհապետ Մենելիքի մօտն այսօր պաշտօնապէս ալ պիտի հաստատուի։ Պարադիէրի զօրավար կը բանակցի Ռաս Մաքոնէնի հետ։

—Ումպէրդօ թագաւորն 100,000 փր. ստորագրեց ֆրանսացի Մարէշալ Քանրոպէրի յիշատակին կանգնուելիք արձանին համար։

—Պերլինի իտալիան դեսպան Պ. Լանցա հրաժարեցուցուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ. — Ռուս Զօր. Տրակոմիրով այս առաւօտ մեկնեցաւ Փարիզէ։

ՓԵՆԹԱ. — Պառոն Հիրշ Հունգարիոյ մէջ ունեցած «Սրբոյն Յովհաննու» դղեակն 160 000 անգլ. ոսկւոյ վաճառեց Գերմանիոյ վարչապետին որդւոյն Ֆրիտրիխ Քարլ ֆոն Հօհէնլօէ իշխանին։ Այս կալուածին յարակից է 140,000 անգլ. լծավար երեսաչափ հող։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վսեմ. Յարութիւն փաշա Տատեանի կողակից հանգուցեալ Տիկին Տիրուհի Յ. Տատեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ հաստատութեանս մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Փ. Մալխասեան։

. .

Հանգուցեալ Լեւոն էֆէնտի Ա. Իւթիւճեօլլուեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ հաստատութեանս բարեհաճած է նուիրել մէկ օսմ. ոսկի Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Իւթիւճեօլլուեան։ (Հոգաբարձու-Բիւ-ն)

Գաւառին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Այտընի նահանգին Ալաշէհր գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Գուշ Ատաի գայմագամ Թահիր պէյ։

Գասապայի գայմագամ անուանեցաւ Ալաշէհրի գայմագամ Սալիհ պէյ։

Գուշ Ատաի գայմագամ անուանեցաւ Գասապայի գայմագամ Իսմայիլ Հագգը պէյ։

Խարբերդի Պէհէսնի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Նիֆ գիւղախումբին նախորդ միւտիր Սարիմ պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄ. — Հոկտ. 15 և 16 թուականներով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Տիարպէքիրի, Սըվազի, Վանայ, Տրապիզոնի և Ատանայի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ. — Օսմ. կայս. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ առջի օրը կայս. պալատ գնաց։

Սըր Էտկար երէկ առտու ալ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ապարանքն երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի երէկ իրիկուն արձակուրդով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս արեւելեան ճեմըլնթաց կառախումբով։

Ռուսական, շուէտական ու սերպիական դեսպանք, միւս դեսպանատանց առաջին թարգմանք և անգլիական դեսպանատան պաշտօնեայք Սիրքէճիի կայարանն երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ վերաշինութեան խնդրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովը յառաջիկայ հինգշաբթի օր ի նիստ գումարուելով, խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ թէ վերաշինութիւնը ուղղակի կառավարելու թէ ուրիշի մը յանձնելու է։

Յայտնի է թէ Շուկային նորոգութեան կարօտ մասերը պիտի նորոգուին և փլած տեղերն ալ պիտի վերաշինուին։ Հաշուեղած է թէ նորոգութեան կարօտ տեղերուն ընդհանուր տարածութիւնն է 22,000 քառակուսի մեդր, որուն համար 70,000 ոսկի ծախք ենթադրուած է, սակայն նկատելով որ կան տեղեր որք նոյնութեամբ պիտի մնան և կան ալ, որուն թիւն շատ է, մասամբ կրնան նորոգուիլ։ Հետեւաբար այդ 70,000 ոսկիէն պակաս ծախք պիտի ըլլայ։ Ուստի յանձնաժողովը այդ կէտն ալ քննութեան պիտի առնու։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նախորդ կուսակալ Հագգը փաշա երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ. — Երուսաղէմի հելլենական հիւպատոս կարգուած է Պէրաթի (Եանեա) հիւպատոս Պ. Ժոզէֆ Մերթրու։

Էտիրնէի հիւպատոս կարգուած է Պ. Միքէլ Նիքօյաու։

Պէյրութի հիւպատոս կարգուած է Պ. Նիքօլա Լօնթօս, հիւպատոս Բօր Սայիտի։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հեռագրական գործակալութեան տնօրէն Պ. Կրօսէրի մահուամբ այդ գործը պիտի վարէ Տիկին Կրօսէր ցորչափ մայրաքաղաքս բնակի։ Կ. Պոլսոյ հեռագիրներու և թղթակցութեանց գործը պիտի վարէ Պ. Ալպէռթալ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ մէջ, երէկ առաւօտ, Սըր Էտկար Վինսընթի նախագահութեամբ գումարում մը տեղի ունեցաւ և սակարանի կացութեանը վրայ խորհրդակցութիւնք կատարուեցան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ — Արեւելեան ճեմըլնթաց կառախումբն երէկ իրիկուն ժամ 11ին մեկնեցաւ Սիրքէճիէն։ Ֆիլիպէի և Թաթար Բազարճըքի միջեւ՝ 192րդ քիլօմէդրի կամուրջին վրայ՝ պիտի կատարուի ուղեւորաց և կարասեաց փոխադրութիւնը։

Պայմանադրական կառախումբն, որ երէկ առտու պիտի ժամանէր, իրիկուան ժամ 9ին հասաւ իր հետ բերելով յապաղած թղթատարական բոլոր պայուսակները։

ԱՅՏԸՆ-ԻԶՄԻՐԻ երկաթուղւոյն հոկտ. 7ին աւարտող շաբթուան հասոյթն եղած է 9,378 ոսկի՝ անցեալ տարի նոյն միջոցին եղած հասոյթէն 134 ոսկի պակաս։ Տարւոյս երկրորդ վեցամսէին 16 շաբթուներու հասոյթն եղած է 8,333 ոսկի։ Անցեալ տարի 6,641 ոսկի էր։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Կայս. դիտարանը տեղեկութիւն ստացած է թէ ամսոյս 13ին ու 14ին Մալաթիոյ մէջ նորէն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը ցուցակ մը պատրաստած է նահանգաց բերքերուն առատութեան աստիճանին և անոնց տեղական գիներուն վրայ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, հրահանգ ուղղելով թաղապետական բոլոր շրջանակաց, ծանուցած է թէ, կայս. իրատէի մը համաձայն, քաղաքապետական բժիշկները պիտի դարմանեն աղքատ հիւանդներն, որոց ձրի դեղ պիտի տրուի։ Ուստի, որպէս զի ըլլալիք ծախուց մէջ ո և է զեղծում չգործուի, պէտք է դեղագիրներուն մէջ նշանակել հիւանդին անունը, բնակավայրն ու տանը թիւը։ Նոյնպէս անոր աղքատ ըլլալը։ Դեղագործք այդ դեղերը տալէ յետոյ, ամեն շաբթու տեղեկագիրները ներկայացնեն թաղապետութեանց, որք հարկ եղած քննութիւնը կատարելէ յետոյ, ամեն ամիս տումարով մը այդ դեղագիրները տեղեկագրեն Քաղաքապետութեան։

ԳԱՏԸՔԻՒՅԷՆ մինչև Հայտար Փաշա գտնուած քարափին նորոգութիւնն ի մօտոյ պիտի սկսի։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Էրտէքի մէջ հոկտ. 12էն 15, քոլերաէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԿՐԷՏԷԻ կուսակալութիւնը Բ. Դրան ղրկած է կանոնագիր մը, որ կը վերաբերի՝ կղզւոյն մէջ բռնութեամբ աղջիկ փախցնողներու, անոնց օգնողներու և աղջիկ փախցնելու ձեռնարկողներու։ Այդ կանոնագիր, որ յանձնուած է ձեռնհաս իշխանութեան քննութեան, կը տրամադրէ որ բռնութեամբ աղջիկ փախցնողները դատապարտուին հինգէն մինչև տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան ինչպէս նաև՝ իբրև օժիտ և դրամական հատուցում՝ 5000էն 30,000 ղրուշի տուգանք մը վճարելու։

ԹԻՖԹԻՖ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնը ի նկատի առնելով Թիֆթիֆի գնոց անկումն, առաջարկած էր Ելմտական նախարարութեան, որ Թիֆթիֆի այծեր բուծանողներու դիւրութիւն մը ընծայելու համար, այդ այծերու թուումը մարտ ու ապրիլ մէջ կատարուելով հանդերձ, տուրքի գանձումը յունիսին սկսի։ Նախարարութիւնը ընդունելի չէ դատած այդ առաջարկութիւնը, յայտարարելով որ, արդէն ոչխարահամարի հրահանգին համաձայն, այդ գործողութիւն մարտ սկիզբէն մինչև քսան կատարուի և տուրքն ալ մինչև մայիսի վերջը կը գանձուի՝ երեք մասնավճարներով։

ԵԷՄԷՆԻ ծովեզերեայ վրայ թէնպէքիի մաքսանենգութիւնն արգիլելու խնդրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն, իր վերջին նիստին մէջ, որոշած է ինչ ինչ կէտերու վրայ նորէն տեղեկութիւններ առնուլ Եէմէնի կուսակալութենէն։

ՎՐԱՆ. — Գերմանական գործարանի մը տէրն առաջարկած է Սպարապետի Դրան մատակարարել զինուորաց յատուկ վրանները և նմոյշներ ալ ղրկած է։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը, յետ քննութեան, ընդունելի չէ դատած անոնց գնումը։

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութիւնը ասկից առաջ տեղեկագրած էր Բ. Դրան թէ այն օտարազգիներն, որք իրենց գնած կալուածներու ֆէրղաղի ու ինթիգալի գործողութեանց համար երբ իրենց պատկանած հիւպատոսարաններու դիմեն, իլմօ-խապէրները դիմողներու յայտարարութեանց համաձայն կը տրուին, մինչդեռ անոնցմէ շատերը սխալ տեղեկութիւններ կուտան, որով Մահլիւլաթի համար վնասներ յառաջ կուգան։ Բ. Դուռն ալ ըստ այնմ գրած էր օտար դեսպանատանց։

Արդ, վերջերս ստուգուած ըլլալով որ օտարահպատակի մը կողմէ իր հիւպատոսարանէն առած իլմօ-խապէրը անստոյգ տեղեկութեանց վրայ տրուած է, Բ. Դուռը, գեկուցանելով զայդ նոյն հիւպատոսարանին պատկանած դեսպանատան, բացատրութիւններ ուզած է։

ՀԱՆՔ. — Բժիշկ Պ. Վօրֆօսօնի և Պ. Խրիսթօ Գարաքէօզի արտօնութիւն տրուած է քրոմի հանքի համար խուզարկութիւններ կատարել՝ Սէլանիկի Քէսէնտիրէ գաւառակին Կօմաթ գիւղին մէջ՝ կառավարութեան սեպհական հողի մը վրայ։

Նոյնպէս Պ. Տիմօթէն Անկելօպիի արտօնութիւն տրուած է ոսկեխառն անթիմուանի ու արծաթախառն կապարի հանքերու համար խուզարկութիւններ կատարել՝ նոյն նահանգին Ավրաթ Հիսարը գաւառակին Տուրմուշլը և Մարշալը գիւղերուն մէջ։

ՍԻՒԼՖԱԹ ՏԸ ՔԻՆԻՆ. — Մաքսատան մասնագէտ քիմիագէտները տեղեկագիր մը պատրաստած են այն վիճակին համար, որուն մէջ ամիսէ մը ի վեր կը գտնուին Սիւլֆաթ տը Քինինի խնդրոյն առթիւ։ Այդ տեղեկագիրը մատուցած են բժշկական վարժարանի տնօրէն Հիլմի փաշայի։ Այս խնդիր պիտի ներկայացուի քաղաքային բժշկական ժողովոյ նիստին, որուն պիտի մասնակցին մայրաքաղաքիս դեղագործներու ներկայացուցիչք։

Այդ քիմիագէտներ կ'ըսեն թէ Լիէժիկի դրութիւնն, բժշկական ժողովոյ որոշմամբ, մէկ կողմ թողուելէ և ֆրանսական դեղագրացոյցն ընդունուելէ ի վեր, ստիպուեր են մերժել մուտքն առաջնոյն վերաբերող մեծաքանակ Սիւլֆաթներու։ Դեղագործներն ու յանձնակատարները կը բողոքեն և մասնագէտները հրահանգ կը խնդրեն թէ ի՞նչ ընել հարկ է։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ հաստատման հազարամեայ տարեդարձին առթիւ, յառաջիկայ մայիսին Բէշթայի մէջ կազմակերպելի արուեստահանդէսին երաժշտական մրցումին պիտի մասնակցի Օսմանեան նուագածուներու խումբ մը, որ մայրաքաղաքէս պիտի տարուի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Պ. Քիւլման ու գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թէսթա ընտանեօք և ուրիշներ երէկ առաւօտ Էնկիւրի գացին զբօսական պտոյտի համար։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ մէջ ալիւրի գործարան մը հաստատելու ձեռնարկած են տեղւոյն երեւելիներէն Արիֆ աղա և Ապտիւլքէրիմ էֆէնտի։

—Խարբերդէն կը գրեն թէ օդերը անկանոն կ'երթան, երբեմն ժամերով կ'անձրեւէ, երբեմն ցուրտ կ'ընէ և երբեմն ալ տաք։ Այդ պատճառաւ տենդն երեւան ելած է և հազարաւոր անձինք վարակուած են, սակայն բարեբաղդաբար վտանգաւոր հետեւանք մը չունենար։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է Եգիպտոսի աւստրիական ընդհանուր հիւպատոսը։

—Պէյրութի մէջ անցեալ շաբթուն տեղատարափ անձրեւներ տեղալով, քաղաքին փողոցներն ողողուեր են։ Տղայ մը խեղդուեր է։

ՍԱՄՍՈՆԻ զօրաբաժնին հրամանատար Մուսա փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ. — Հանրային վարչութիւնը առաջարկութիւններ ըրած է՝ ոգելից ըմպելեաց տուրքին նոր ձեւին վրայ։ Ասոր վրայ Մալիյէի մէջ կազմեալ յանձնաժողով մը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ՝ այդ եկամտութիւնն աւելի զարգացեալ վիճակի մը վերածելու համար։

ՏԻՄԻԱԹԻ մէջ (Եգիպտոս) հոկտ. 9էն 13, քոլերաէ ինը դէպք ու ինը մահեր պատահած են։ Մէնզէլէի մէջ վաթսունըմէկ մահացու դէպքեր. շրջակայքն ալ այլ և այլ թուով դէպքեր ու մահեր.

ՏՕԼՄԱ ՊԱՂՉԷԻ հրապարակը կառուցուած ժամացոյցի աշտարակին վրայ ջերմաչափ մը ու ծանրաչափ մը պիտի դրուի, որուն համար երկու հարիւր ոսկւոյ մօտ ծախք մը պիտի ըլլայ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, եղած հարցման մը ի պատասխան ծանուցած է թէ ի բացակայութեան տրուած վճիռ մը դատական ծախքը ամեն պարագայի մէջ պէտք է վճարէ այն, որուն դէմ ի բացակայութեան տրուած է այդ վճիռը, և թէ այդ վճռին համար երբ վերաքննիչ կամ վճռաբեկ ատեաններուն դիմում ալ եղած ըլլայ, այդ ծախքերուն գանձմանը յետաձգուելուն պատճառ մը չկրնար ըլլալ։

ՎՍԵՄ. ՂԱԼԻՊ ՓԱՇԱ. — Էվգաֆի նախարար Վսեմ. Ղալիպ փաշա, հիւանդ ըլլալով, երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

Լ'ՕՐԻԱՆ լրագիրը, իր ստացած արտօնութեան համաձայն, յառաջիկայ շաբաթ օրէն սկսեալ պատկերազարդ շաբաթաթերթ մը պիտի հրատարակէ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ վարժարանին գծագրութեան ուսուցիչ կարգուած է նոյն վարժարանին նախկին շրջանաւարտներէն Մէհմէտ Ռիւշտի պէյ, որ Եւրոպա երթալով գծագրութեան ճիւղին մէջ մասնաւորապէս աշխատած է։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, մէկ քանի աւուրներու մէջ կասկածելի հիւանդութեան դէպքեր պատահած ըլլալով, այդ տուներ զգուշութեան համար շղթայի տակ առնուեր են։

ՁԻՒՆ.—Փոսովայէն կը գրեն թէ անցեալ հինգշաբթի օր տեղացող անձրեւի մը յաջորդեր է ձիւն, որ մինչեւ առաւօտ տեւեր է, սակայն հալեր է։ Սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։

ՊՈԼՍՈՅ նախնական դատարանի հուգուգի երկրորդ ճիւղը առաւօտները ժամ 5 ին բացուելով ժամ 6 ½ ին դատավարութիւնը պիտի սկսին։

ՏԵՐՔՈՍԻ ջուրի ընկերութիւնը՝ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, յանձն առած է մայրաքաղաքիս փողոցները ջրել մինչեւ հոկտ. 15։ Այդ պայմանաժամ աւարտած ըլլալով, ընկերութիւնը դադրեցուցած է ոռոգումը։ Քաղաքապետ Վսեմ. Ռըտվան փաշա նկատելով որ այս միջոցիս ամառուան պէս օդեր կ'ընէ, հրամայած է ընկերութեան որ ժամանակ մը եւս շարունակէ ջրելու գործողութիւնը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ. — Զարզամպաի նախորդ կառավարիչ Մուսա Քեազիմ փաշա և Երզրումի նահանգին Տէֆթէրտար Սապիթ էֆէնտի երէկ Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս ժամանեցին։

Նոյնպէս Պողտանի նահանգին նախորդ Տէֆթէրտար Նուրի պէյ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Խարբերդի Ալլպէյի Մէհմէտ պէյ ու Թիապուր Աղասը Մէհմէտ աղա, կ'ըսէ Հագիգաթ, Զմշկածագի կողմերը գացեր են՝ Տէրսիմի պահպանաց թեւն աւելցնելով Տէրսիմի աւազակաց յարձակումներուն տեղի չտալու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ ծխախոտի Ռէժիի հասոյթն այս տարի 64,116 ոսկի եղած է՝ անցեալ տարիէն 6,094 ոսկի աւելի։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Գանտիլլիի մէջ հետեւեալ ոճիրը գործուած է.

Յոյնի մը տանը մէջ ծառայող հայ սպասաւոր մը սիրահարած էր Աննիքա անուն յոյն սպասուհիի մը։ Անցեալ օր սպասուհին կը պատրաստուէր իր ծննդավայրն երթալ հոն գտնուող նշանածին հետ ամուսնանալու համար։ Սպասաւորը իմանալով նոյն օրը դաշոյն ի ձեռին աղջկան վրայ կը յարձակի և մէկ քանի տեղերէն կը վիրաւորէ զայն։ Աննիքա թէեւ կը դարմանուի, սակայն կ'ըսուի թէ կեանքը վտանգի մէջ է։ Սպասաւորը ձերբակալուած է։

—Կազլանճէի գործաւորներէն Մուսթաֆա անցեալ գիշեր իր տանը մէջ ինքզինքը ծանրապէս վիրաւորեց աջ կողէն։

—Բերայի Մաճար Թաղին մէջ, անցեալ գիշերը, Թիմուր ու Կարապետ անուն անձինք կռուի բռնուեցան։ Թիմուր վիզէն վիրաւորուեցաւ. Կարապետ ձերբակալուեցաւ։

—Ի Պոլիս, Եէնիճամիի հրապարակին վրայ, կառուցուելու վրայ եղող օսմ. պանքայի մասնաճիւղին մէջ աշխատող Անդրանիկ անուն գործաւոր մը գլխուն, երէկ, աղիւս մը իյնալով վիրաւորուեցաւ։ Անդրանիկ տունը տարուեցաւ։

—Օսմ. Պանքայի տնօրէնին յատուկ շոգեմակոյկին, երէկ առաւօտ, ձկնորսանի առջեւ նաւակ մը ընկղմեց, սակայն նաւավարն ազատուեցաւ։

ԱԶԳ ԹՐԱՄՈՒԷՑԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հոկտեմբեր 10/22ին ազդով ծանուցուած պիտոյքներուն վերջնական նուազուրդին մասնակցիլ փափաքող անձանց կը ծանուցուի թէ այս նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի 95 հոկտեմբեր 18/30, ճիշդ կէս օրին։ 2—3

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԴԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՐԱ, 16 Հոկտեմբեր

Հայրենիք իւր երէկուան թուոյն մէջ ծանուցանելով թէ Բերայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանի ուսուցիչ Պ. Բիլէքար յանձն առեր է դասախօսել Կեդրոնական Վարժարանը՝ յիշեալ Ուսումնարանին Տնօրէնութեան հետ գոյացած համաձայնութեան մը համեմատ, կ'աւելցնէ հետեւեալ տողերը. «Պ. Բիլէքար Պոլիս ղրկուած է Ալիանս-Ֆրանսէզի կողմէ որ, ինչպէս յայտնի է, Ս. Լուսաւորիչ վարժարանին ծախքերուն մէկ կարեւոր մասը կը վճարէ»։

Հայրենիքին այս տեղեկութիւնները ճիշդ չեն։

Ալիանս-Ֆրանսէզը չէ ղրկած Պ. Բիլէքարը Պոլիս, և ո՛չ ալ դանկ մը կը վճարէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին։

Պ. Բիլէքար Գաղղիոյ Հասարակաց Կրթութեան նախարարութեան մասնաւոր յանձնարարութեամբն եկած է Ուսումնարանը։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանի

ՋԱՆԱԶԱՆՔ

ՃԱՊՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկեան հանդէս մը, Թի Ատլանթիք Մընթլի կը հրատարակէ հետեւեալ յոյժ հետաքրքրաշարժ ուսումնասիրութիւնը Ճաբոնի քաղաքակրթական հանճարին վրայ։

Ճաբոնցիներուն յաղթութիւնը որ փոխեց Մայրագոյն-Արեւելքի կերպարանքը, կ'ըսէ յօդուածագիրը, աւելի զարմանալի է հոգեբանական տեսակէտով քան քաղաքական տեսակէտով. ճաբոնական ցեղին քով կարողութիւններ երեւան կը հանէ որոց գոյութիւնը ոչ մէկ օտար երկիր գիտէր։ Հոգեբանը կը խոստովանի թէ արեւմտեան քաղաքակրթութիւնն ընդունելով ճաբոնցիները չեն կրնար երեսուն տարուան մէջ անանկ կարողութիւններ աւելցունել իրենց ուղեղին վրայ զորս առաջ չունէին։ Ցեղի մը մտաւորական վիճակն ու նկարագիրը չի կրնար մէկէնիմէկ փոխուիլ։

Ահա թէ ինչո՛ւ Ճաբոն աշխարհի ամենէն տարօրինակ երկիրներէն մէկը կ'երեւայ։ Ամենէն զարմանալին սա է որ այս ժողովրդեան միտքը կրնայ տոկալ այնքան հզօր բախման մը որքան արագ ընդունելութիւնը արեւմտեան քաղաքակրթութեան։ Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ այս ընդունելութիւն վերակազմած է արդէն գոյութիւն ունեցող կարողութիւններ միայն։

Այսպէս, արեւմտեան ճարտարապետութեան գիտերուն կիրառութիւնն սքանչելապէս յաջողած է ճաբոնական ձեռքերու մէջ. բնաւ փոփոխութիւն չի կայ, այլ իրենց երկարժամանակեայ յաջողակութիւնը աւելի լայն ասպարէզ մը կը գտնէ։ Նոյնը եղաւ գիտական ուսումնասիրութեանց մէջ։ Գիտութեան այլեւայլ ճիւղերուն մէջ ինչպէս բժշկութիւն, վիրաբուժութիւն (աշխարհի վրայ ճաբոնցիներէն աղէկ վիրաբոյժ չի կայ) [illegible], ճաբոնցիները մեծ տրամադրութիւններ ցոյց տուին։ Բայց երաժշտութեան, գեղարուեստներու և գրականութեան մէջ երբեք չի կրցան Արեւմուտքը գերազանցել։

Սխալ է կարծել թէ ասիական ցեղի մը նկարագրին մասը կրնայ երեսուն տարուան մէջ փոխուիլ՝ արեւմտեան գաղափարներու հետ պարզ շփումով։ Ինչ որ Ճաբոն կրցաւ այնքան սքանչելապէս ընել՝ ըրաւ առանց իր ցեղին մէկ անձնական փոփոխութեանը, և անոնք որ կը կարծեն թէ այս երկիրն այժմ աւելի մօտեցած է եւրոպական գաղափարներու քան երեսուն տարի առաջ, կ'անգիտանան գիտութեան պարագաները։

Ո՞ւր են, կը հարցունէ յօդուածագիրը, նիւթական և արտաքին նշանները այս նոր [illegible] զօրութեան զոր Ճաբոն ցոյց տուաւ իր տնտեսական արդիւնաւորութեան և պատերազմի մէջ։ Ոչ մէկ տեղ. երկրին երեւոյթը բնաւ չէ փոխուած։ Ամեն քաղաքներու մէջ, բացի ազատ նաւահանգիստներէն ու եւրոպական հաստատութիւններէն, հազիւ կայ փողոց մը որ կարենայ հաստատել եւրոպական գաղափարներու ներկայութիւնը։ Կրնաք հարիւրաւոր մղոն տեղ պտըտիլ առանց հանդիպելու արեւմտեան նոր քաղաքակրթութեան մէկ նշանին։ Ճաբոնի զօրութիւնը պէտք չունի նիւթական ցոյցի. ցեղին ոգիին մէջ կը տիրէ։

ՎԱՂԵՄԻ ՓԵՐՈՒՑԻ ՎԻՐԱԲՈՅԺՆԵՐ

Մօտերս հնախօսներու ձեռքով Ինքասի դարուն վաղեմի Փերուցի հնդիկներուն գերեզմաններէն և դամբարաններէն հանուած հազարաւոր գանկերուն մէջ տասնըմէկ գանկ ի ցոյց դրուեցան ի Պրուքլին «Ամերիկեան Ընկերութիւն Վասն Յառաջդիմութեան Գիտութեանց» անուն ընկերութեան վերջին մէկ նիստին մէջ։ Այս գանկերը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի են վիրաբոյժներու և բժիշկներու համար առ հասարակ։ Անոնց վրայ ծակելու և սղոցով կտրելու վիրաբուժական գործողութիւններ կատարուած են։

Ծակելու գործողութիւնը, ինչպէս շատերու ծանօթ է, կը բաղկանայ գանկոսկրէն բոլորակ կտորի մը սղոցուելով հանուելէն՝ մինչեւ ուղեղին թաղանթը հասնելու չափ խորութեամբ։ Այս գործողութիւնը կը կատարուի սղոցի ակռաներ ունեցող բոլորակ գործիքով մը. և գործողութիւնը սովորաբար կը կատարուի անզգայութիւն յառաջ բերելու համար սաստիկ ցաւի, որուն պատճառն է կա՛մ գանկին կոտրած մէկ կտորին դէպ ի վար ճնշումը յառաջակողման ուղեղին վրայ, կամ բուսած աւելորդ ոսկր մը գանկին ներքեւի մակերեսին վրայ։

Գանկը կը կտրուի յիշեալ գործիքով և կը հանուի սղոցուած կտորը, և շատ անգամ անոր տեղը արծաթ տախտակ մը կը դրուի։ Գործողութիւն՝ որ կը պահանջէ բաւական հմտութիւն ոչ միայն վիրաբուժութեան՝ այլ նաեւ ուղեղին վրայ. բաց աստի կը պահանջէ հմտութիւն նաեւ այն պատճառներուն վրայ որ յառաջ կը բերեն անզգայութիւն և ուղեղային անհանգստութիւններ։

Վերոյիշեալ գանկերէն իւրաքանչիւրին վրայ որ Եւրոպացւոց ձեռքով Ամերիկայի գտնուելէն առաջ ապրող և մեռնող անձանց գերեզմաններէն հանուած են, սղոցելու գործողութիւն կատարուած է։ Սովորաբար ձուաձեւ է հանուած կտորը։ Մեծ և անկանոն ձեւով ոսկրի կտոր մը հանուած է գանկերէն մէկէն, որմէ կ'երեւի թէ քանի մը անգամ տարբեր գործողութիւններ կատարուած են, և գանկին ներսի կողմը գտնուած է արծաթ տախտակ մը։

Յայտնի է թէ այս գործողութիւններուն համար տեսակ մը դանակ գործածուած է փոխանակ սղոցի։ Հինգ դէպքերու մէջ հիւանդը ապրած է գործողութենէն ետքը, ինչպէս յայտնի կը տեսնուէր գանկերուն վրայ ծակերուն բոլորտիքը ետքէն աճած ոսկորներէն։ Երեք դէպքերու մէջ յայտնի է թէ հիւանդները մեռած են գործողութենէն շատ ետքը, և ուրիշ դէպքի մը մէջ գործողութիւնը զանց եղած է գանկին մասամբ կտրուելէն ետքը, իբր թէ վիրաբոյժին դանակին տակ հիւանդին մեռնելուն համար։

Կը հետեւցուի թէ գանկոսկր կտրելու գործողութիւնը հասարակ բան էր այս [illegible] վիրաբոյժներուն մէջ, կ'երեւի թէ այն ժամանակի բժիշկներն ալ վիրաբոյժներուն չափ պիտանի ճանչցուած էին։

Աստի անտի

ՈՐԴԵԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Անգլիացի ծանօթ մարդասէր մը, Պ. Սմիթ, Լոնտոնի մէջ նորօրինակ գրասենեակ մը բացեր է։ Այն ընտանիքներն որոնք տղայ մը որդեգրել կ'ուզեն, կրնան դիմել այդ գրասենեակին ուր Պ. Սմիթ կը փութայ հաղորդակցութեան մէջ դնել զանոնք բազմաթիւ զաւակներ ունեցող աղքատ ընտանիքի մը հետ և յանձն կ'առնու պէտք եղած ձեւակերպութիւնները կատարել, ընտրութիւնը լմնալէն ետք։ Հետաքրքրականն հոն է որ այդ գրասենեակն յանձն կ'առնու նմանապէս կատարել պէպէքներու փոխանակութիւնը։ Պ. Սմիթ արձանագրութեան տոմար մը կը բանէ՝ մատուցման և խնդրանքի, ինք կը կատարէ հարկ եղած քննութիւնները և հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ այն ընտանիքներն որոնք կը փափագին աղջիկ զաւակ մը մանչու մը հետ փոխանակել, կամ փոխադարձաբար։ Այս եզական գրասենեակին հաստատուելէն ի վեր, Պ. Սմիթ դիւրութիւն ընծայեր է երկու որդեգրութեան և տասնըհինգի չափ փոխանակութեան, ի մեծ գոհունակութիւն ծնողաց։

ՕՐ. ՎԱՆՏԷՐՊԻԼՏԻ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Գիտէ՞ք թէ ինչ հարստութիւն ունի օրիորդ Քոնսուէլօ Վանտէրպիլտ, որ Մարլպրու դքսուհի պիտի ըլլայ։ Նախ օրիորդ Վանտէրպիլտ տիրուհին պիտի ըլլայ Պլէնհայմի դղեակին, ճարտարապետական անգին հրաշալիք մը իր երկու հարիւր սենեակներով, պատկերասրահով և քանի մը հազար էկտար գետինով։ Դրամօժիտը պիտի ըլլայ 50 միլիոն ֆրանք, ինչ որ շատ չէ Պլէնհայմի պահպանման համար։ Ասկից զատ կը ժառանգէ հօրենական հարստութեան մէկ երրորդը, 350 միլիոն ֆրանք։ Տուն մը ի Նիւ Եորք՝ 15 միլիոն ֆր. արժէքով. ագարակ մը ի Նիւ-Փորդ՝ 10 միլիոն. ուրիշ մը [illegible] մէջ 2,500,000 ֆրանք. Վէլիէնթ զբօսանաւ՝ 2,500,000 ֆրանք։ Եւ վերջապէս 2 միլիոն ֆրանքի զմրուխտ, ադամանդ և գոհարներ։

Աստուած բարի վայելումը տայ։

ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

Ջինուոր մը ստէպ լսած էր Հօրաս Վէրնէի, հռչակաւոր նկարչին անունը, սակայն բնաւ գաղափար մը չունէր թէ ի՛նչ բարձր կացութիւն մը կը վայելէր անիկա։ Առաւօտ մը զօրականը գնաց Հ. Վէրնէի գործարանն, և անոր պաշտօնէին ըսաւ թէ կը փափաքէր որ իր պատկերը նկարէ, որպէսզի իր բնակավայրն ընտանիքին ղրկէ, և յարեց թէ կ'ուզէր իմանալ գինը։

—Ո՞րքան ստակ կ'ուզես տալ, հարցուց Հօրաս։

—Մինչեւ երեսուն սու տալու պիտի հաճիմ, պատասխանեց զինուորը։

—Շատ լաւ, գործիս կուգայ։

Մէկ քանի մատիտի հարուածով արուեստագէտը զօրականին մէկ չքնաղ ուրուագիծն հանեց, զոր սա յաղթանակաւ առնելով գնաց։ Բարի զինուորը սակայն դուրսն իրեն սպասող մէկ ընկերին ըսաւ.

—Ի՛նչ ապուշ եմ, պարտաւոր էի սակարկել, կարելի է քսան սու կը բաշէր պատկերը։

Զինուորին այդ միամտութիւնը շատ զուարճալի է, քանի որ Վէրնէի ամենէն աննշան գծագրութիւնն իսկ շատ սուղ կը ծախուէր։ Իր մէկ պատկերն այսօր մեծ գումար մը կ'արժէ։

Ե. ՏԵՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Հրատարակուեցան 42, 43, 44 եւ 45 թերթեր։ Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ Pseudo prophète բառը։
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԷԿ ՄԷՃԻՏ
Իւրաքանչիւր թերթը 30 փարայ
Դիմել ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան համամ փողոց թիւ 14

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ
ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի Փաշա խան թիւ 22

Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ՝ դրամատուն մը հաստատած եմ, եւրոպական դրամատուններու ընդունած դրութեան համեմատ, վիճակահանութիւն ունեցող կառավարական արժէթղթեր վաճառելու համար, կանխիկ ու ապառիկ ամսական համեստ վճարումներով. դրութիւն մը որ մեծամեծ առաւելութիւններ կ'ընծայէ։

Այս դրամատուն իբր աւանդատեղի կը ծառայէ, ամսական [illegible] գնողներուն, որոնք որոշեալ պայմանաժամէ մը վերջ արժէթուղթի մը տէր կ'ըլլան, ինչպէս արդէն շատերը եղած են, եւ [illegible] են որ երբ ուզեն կրնան անոր փոխարէնը՝ պայմանաժամէն իսկ առաջ վճարելով ձեռք անցնել։ Արեւելեան-Երկաթուղւոյ արժէթուղթ մը գնողը, իր առաջին ամսական վճարումէն անմիջապէս կ'ստանայ թիւ մը իրաւունք տալով մասնակցելու յիշեալ արժէթղթի բոլոր վիճակահանութեանց եւ ամբողջ շահուն, մինչեւ իսկ 600,000 Ֆր.ի պարգեւին, իբր թէ վճարած ըլլար արժէթուղթի գինը ամբողջապէս։

Ահա, օրական մի միայն 27 փարա խնայողութեամբ, հարստանալու դիւրին միջոց մը. պէտք է օգտուիլ ասկէ։

Յիշեալ դրամատունն, Արեւելեան-Երկաթուղւոյ պարտամուրհակներէն զատ կը վաճառէ նաեւ հետեւեալ արժէթուղթերն. փոխառութիւնք Վիլլ տը Բարիզ 1865, 1869, 1871, 1886 ի, փոխառութիւնք Քրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանս Քոմիւնալ եւ Ֆոնսիէր 1879 ի, Բանամայի արժէթուղթք, Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն, Վիլլ տը Պրիւքսէլ, եւլն. եւլն. ասոնք 4 % եւ 3 % տոկոս ունին եւ բաժանորդաց հաշուոյն կը պատկանին, ասոնցմէ զատ 500,000 200,000 150,000 100,000 50,000 եւլն. եւլն. մեծ պարգեւներ ունին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ։ Գաւառաց մէջ գործակալութիւն ընել փափաքողք, պարտին վերոյիշեալ հասցէին գրել։ 21—26

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 17,29 Հոկտ. 1895

Անուանին	Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժէթղթոց	Ընթացիկ Գինք	
100		1881	Քոն. Սէրի A 1%	35	—
100			» » B	44	20
100			» » C	30	10
100			» » D գոցուած	25	33
400			բացուած	25	33
100			միջօրէ	25	24
100		1870	Ռում. երկթ. գոցուած	127	—
Ֆր. 500			բացուած	128	¾
			միջօրէ	136	—
Անգ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	95	—
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.	11	25
10	5	1872	Օսմ. Օթ. տը Շ. է Վ.	6	10
140	140	1878	Լաւրիում	55	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%)	695	—
500	500		Երկաթուղիի (Պրթ. 5%)	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%)	9	70
500	500		(Պրթ.	498	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	20	22
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 5%	2	75
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	7	—
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	450	—

ՈՍԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ՕԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ռ.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	7	35
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	3	50
Թէքար	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	1	32½

ՈՍԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	6	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 ղրշ.էն	110	18
20 Ֆրանքնոց	87	35
20 Մարքնոց Գերմանական ոսկի	107	20
Քրիմիք	51	20
Ռուբլ Թղթադրամ	8	38
Մէճիտիէ	108	05
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	8	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	20
Փարիզ »	Ֆր.	22	80
Վիեննա 4 օրուան	Ֆիոր.	10	87½
Պէրլին չէք	Մարք.	18	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 28 Հոկտեմբեր			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կոնսոլ.	Ֆր.	39	50
» » C »	»	21	85
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	23	42
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	133	75
Քրէտօրիւէ	»	471	25
Մաքսային Պարտաթուղթք	»	500	—
Օսմանիէ	»	452	50
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	477	50
Պանք Օթոման (անուանական.)	»	688	75
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	100	55
» » 3½%	»	106	60
» Իտալական	»	88	92
Քրէտի Լիոնէ	»	782	50
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քօնդուար տ'Էսքոնթ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	3090	—
Եգիպտական Միացեալ	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	230
ՎԻԷՆՆԱ 23 Հոկտեմբեր			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	72	50
Օսմ. Ռէժի	»	228	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		120	50
» Փարիզի	»	47	70
ԼՈՆՏՈՆ 23 Հոկտեմբեր			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Օ. Ռ.	64	75
» » B	»	39	50
» » C	»	21	75
D (Բացուած	»	23	50
(Գոցուած	»	23	25
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխի բհալ.		—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով		—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	17	43
Այտընի Երկաթուղի	»	13	50
Միացեալ Եգիպտական	»	104	25
Առանձնաշնորհեալ »	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		107	31
Պուլկար. Փոխառ. 6%	»	95	—
» » Նոր 6%	»	97	—
Ռանթ Հելլենական 5%	»	—	—
» » 4%	»	31	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		—	—
ՊԷՐԼԻՆ 23 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	98	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	130	10
Անատոլուի Երկթ. ¼ Պրթղթ.	»	94	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	375
» Փարիզի » 3 ամիս		81	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		—	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկի, ճաշակաւոր, եւ [illegible] արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (առանց տախտակի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Լիւթէրծեթ» [illegible] հիւանդութիւնը, [illegible] կատարելապէս կը բուժեն, [illegible]; եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 395 Մեծ Փողոց Բերա, (Նանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զապուբեանց դէմը)։
Գատրգիւղ յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիսովէի փողոց ամեն օր։

Յ. Գ. Հաւատարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձիրանները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նա և մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։ 410

ԲՐՕՖ. Ֆ. ԱԼՊՐԷԽԹ
ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԻՒՐ ՑԵՂԸ
ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ
Թարգմ. Գերմանէրէնէ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. Աստուածութեան եւ իր [illegible] վրայ ընդհ. տեսութիւն. — [illegible]

ԳԻՆՆ 5 ՂՐՈՒՇ

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԼԷՍԼԻՃԵԱՆ
Տարերք աշխարհիկ լեզուի Ա. տարի 3 ղրուշ, Բ. 5, Գ. 5, % 25 ղրշ։ Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի, 5 ղրուշ։ Կը ծախուին Պոլսոյ գրավաճառաց քով։ 392 29—60

Ա. ԶԴ

Կը ծանուցանեմ արդոյ հայ հասարակութեան թէ [illegible] նպաստելու համար ազգային դաստիարակութեան, այսուհետեւ գլխաւորապէս տուներու մէջ մասնաւոր դասեր ալ պիտի աւանդեմ Զափագիտութեան՝ իր խառն եւ զուտ (mixte et pure) բոլոր ճիւղերով՝ մինչեւ համալսարանի բարձրագոյն աստիճան։ Ինչպէս նաեւ պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Իրագիտութիւն, բնական գիտութիւններ, հին եւ Նոր Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Թուրքերէն տարրական կամ երկրորդական վարժարանաց համապատասխան աստիճան։

Այս առթիւ դիտել կու տամ թէ մեր իգական սեռը՝ որ ներկայացուցիչներ ունի գրականութեան, բժշկութեան եւ նոյն իսկ իրաւագիտութեան մէջ, հետեւող մը չէ ունեցած մաթեմաթիքական ուսմանց բարձրագոյն ճիւղերուն, անշուշտ շատ ուրախ պիտի ըլլամ եթէ հազարաւոր աշակերտուհիներուս մէջ տեսնեմ նաեւ բարձրագոյն մաթեմաթիք գիտցողներ։

Ուսանիլ փափաքողք կրնան դիմել Դատըրքէօյի Արամեան վարժարանը, Ղալաթիա՝ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, Միաց. Ընկ. գրասենեակը եւ կամ Պոլիս Պահճէ զափու Խօրասանճեան եղբարց վաճառատունը։ 484 3-30
ՍԻՐԱՆԴ Ն. ԴԱՐԹԱԼԵԱՆ

Տղայոց սնունդ.—Փոսֆաթին Ֆալիէռ.

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ
ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՑ
Գլխաւոր արժէթղթերուն պարունակները յաճախորդներուս տրամադրութեան տակն են։
Ա. ՖԱՐՐԱ, Քամպիօի միջնորդ, Կ. Պոլիս 429

Ն. Ժ. ՊԱԹԻՍԹԱ ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. Պաթիսթա քոնեաքը, որուն ծանուցումն հրատարակեցինք այս էջին մէջ, իրապէս ամենէն լաւագոյնն է այն քոնեաքներուն որք մինչեւ ցարդ պատրաստուած են Յունաստանի մէջ։ Իր բնական անուշահոտութեանը և կազդուրիչ յատկութիւններուն շնորհիւ մինչեւ իսկ կրնայ մրցիլ եւրոպական ընտրելագոյն քոնեաքներուն հետ։ Բազմաթիւ վկայութիւններ զորս տուած են երեւելի բժիշկներ, համալսարաններու բրոֆէսորներ և հիւանդանոցներու տնօրէններ, կը հաստատեն մեր այս ըսածը։

Աթէնքի կանանց հիւանդանոցին տնօրէն և համալսարանին ծննդաբերութեան բրոֆէսոր Պ. Քոնսոլաս, Յունաստանի նաւատորմին ընդհ. քննիչ բժշկապետ Պ. Լաւլոստրիս, Ազգ. համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ Պ. Հասիօթիս, Աթէնքի [illegible] հիւանդանոցին տնօրէն Մ. Մերքուրիս, համալսարանին ջղաբանութեան ու մտային հիւանդութեանց բրոֆէսոր Պ. Քաղսարաս, Աթէնքի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին տնօրէն Պ. Բուզոպէրն և Զանթի հիւանդանոցին ախտաբանական ճիւղին տնօրէն Պ. Հռոթաս միաբերան կը յայտարարեն թէ յիշեալ քոնեաքը ամեն մասամբ և գործածութեան արդիւնքովը լաւագոյնն է։ Տարրալուծումով ապացուցուած է որ զուտ խաղողէ շինուած է, միշտ կրնայ գործածուիլ իբրեւ զօրացուցիչ, ախորժելի համ ունի և ստամոքսը չի գրգռեր։ Ոսկրներու և քրոնիք հիւանդութեանց մէջ իբրեւ դեղ յոյժ օգտակար է, ուստի այն անձինք որ սովոր են այս ըմպելին գործածելու, կը հրաւիրուին այս քոնեաքէն խմել։ Վերոյիշեալ հիւանդանոցներուն մէջ այս կազդուրիչ ըմպելին գործածուած է և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած իր տուած նպաստաւոր արդիւնքին համեմատ։

Այսչափ անկեղծ վկայութիւններ խելք յետոյ անկարելի է չը համոզուիլ թէ սոյն պատուական ըմպելի իրաւ զուտ խաղողէ հանուած է, ու հետեւապէս ունեցած է բոլոր այն նպաստաւոր ու օգտաւէտ ազդեցութիւնները զորս այնքան նշանաւոր անձինք կը յայտարարեն, ճշմարտութիւնն [illegible] ըլլալու համար միայն։

Ուրեմն, քանի որ հրապարակին վրայ այժմ կը վխտան խարդախեալ ու վնասակար քոնեաքներ զորս առանց գիտնալու կը գործածենք, պէտք չէ՞ որ՝ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով իսկ՝ փութանք այսպիսի անվնաս և կազդուրիչ ըմպելի մը միայն գործածել։

Միակ ներկայացուցիչն է Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Ռուսիոյ համար Տ. Կ. Տեօբիւնաքիս, Կեդրոնական մթերանոցն ի Ղալաթիա, Զիւֆթէրի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ, Քալիոնճի-Քուլլուք փողոց, Բերա, թիւ 9։

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
39 Վօյվօտա փողոց. Օսմ. Պանքային դէմ. 39
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
Վճարմանց դիւրութիւն
Յանձնարարութիւնք առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.
Վոլթիւրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 19ին եւ նոյմ. 2ին հոս կը սպասուի։

ԹԷՅ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ
1888
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՑՈՎՆԱՆԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ԲԱԶՄԻՉ ՓՈՂՈՑ 49, 52
ԹԷՅԻ թիւ 52 Վաճառատան մէջ կը ծախուի Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի, Հնդկաստանի ընտիր թէյ, մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ թիւ 49 Վաճառատան մէջ կը ծախուին եւրոպական բազմատեսակ եւ ընտիր ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, պիւսքիւի, շօքօլա, եւ անոյշ ըմպելիներէն իքսիր եւ այլն։
433 Վաճառք առատ. Գնացում կատարեալ. Յանձնարարութիւն արագ. 3 60

ՓՇԸՐ ՊՐԱՈՒ
Միւնիխ, Պավիերա
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Պրուսիոյ Թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի
Պավիերայի զարեջուր, Կ. Փշորի զարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր եւ Պավիերայի [illegible] իշխանին
Առաջնակարգ զարեջուրը Պավիերայի, ուրիշ ամեն զարեջուրներէն գեր ի վեր, բոլորովին զուտ, համեղ եւ զօրարար ըմպելի, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած եւ յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։
Զարեջրատունը 1820ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854ին սկսաւ զարեջուր արտածել շիշերով։
Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվէրս, Ամստէրտամ, Հաակ, Ռոթթէրտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք եւ այլն։
Միտալներ եւ վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի [1854], Պէռլինի [1865], Փարիզի (1867), Վիեննայի 1873], Համպուրկի [1874], Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի [1882, ոսկի միտալ], Ամսթէրտամի 1883, ոսկի միտալ], Պրուսէլի [1888, ոսկի միտալ եւ պատուոյ վկայագիր], Մելպուռնի (1888, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։
Փշոր Պրաու զարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ զարեջրատունները.
Տէմէզղրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 130։
Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն եւ շիշով զարեջուր վաճառող է,
«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Բալուրա
Պազար Ալման
Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 73—78

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԵՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 671 418
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2.906 678

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.444 600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,105.300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերը խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գտնուող Թիւ [illegible] և [illegible] սենեակներն, առ ԳԱՅԻՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻՒՆԻՕՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձելի ապահովագրինք ֆրանք	93	ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	16½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	194	»
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	15 ՄԻԼԻԱՐ	

Ընկերութիւնը շահաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուններ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան շէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՐԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիօնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատուոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Րէժիի ընկերութեան նախագահ. Նախագահ։
Մ. ԱՏՈԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղիոյ Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Փոխ-Նախագահ։
Մ. Մ. ՕՏԼՈՒՏ. Ս. Տէրվիլ, Գ. Ժէմօն, Ժ. Մասքուռա, Ա. Միրապօ, Ա. Թուրնէյսըն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։
Մ. ՇԱՐԼ ՌՈՊԷՐ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՊԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.
Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան։
Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ.

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	ֆրանք 127	ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	15½	»
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	72	»
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	258	»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ուղղակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Զուգակից (Combinée) կոչուած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ, ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր գաղնագրին միջոցաւ (police d'assurance) ստորագրութեան ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ, որով գաղնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժինները։

Իւնիօն Ընկերութեան 127 միլիոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ %ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատշաճաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տէր անձինք կը փնտռուին։

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul colis-postal**.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԽԱՆ ԳԱՐ ՍԵՐՈՒՄԻՆԻ

Նիզա իէ էրզաք անպարը իչուն յիւզիւմ կէօրիւյիւբ ուստայէն մէվզուի մունազասայա վազ օլունան 3000 սանտըգ կաղըն իթթարընը թալիպ օլանլարըն մազամը սիրի Սէբաստիի ի վազիմաթը ուխուսիէ սարրէֆսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 38 3—3

SWIFT

ՊԻՍԻՔԼԷԹԼԵՐԻՆ ՄՈՒՀԻՆԳԻՆԴԻՆԵՍԻ

որ շինուած է հռչակաւոր ՍԻՖԹ զինագործարանին կողմէ։ ՍՈՒԻՖԹ պիսիքլէթը ամենէն ծանօթն ու հռչակաւորն է։ Հաստատուն, վայելուչ, արագ, անմրցելի 1895ի նմուշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի Նիքոլ Եարպէնի քով, Պոլիս Պահճէ Գաբու Թիւ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ Ճիվողոց Թիւ 22 և 31։

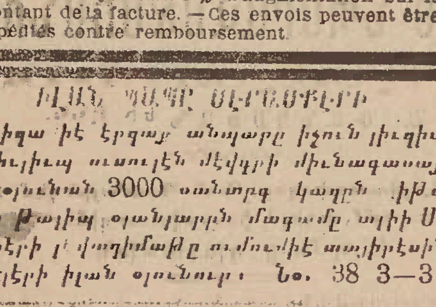

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆօղլու տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, [illegible] ցարկ։ 366 44—80

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Այս ընկերութեան երկու անգամ կը ... Լիվերպուլ և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալմերիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալգիա	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալեբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Դագալոնիա	4845		

Մարոքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Պառլօու, Լիվերպուլէն հոս պիտի հասնի ընդհ. վաճառքով դէպ նոյեմ. 1։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
[illegible]
Ալիքսիւասիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԵՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն Եւրոպիոյ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845էն հիմնուած է վէր

Ապահովագրեալներու վճարուած 955,000000
1893ի տարեհասոյթ
Ապահովագրեալներու վճարուած 78,000000
Հասոյթ 175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Միլիար 160,000000
1894 յունուար 1
Աւանդք և անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 30,000000
Յաւելեալ դրամագլուխ 88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիար 37,000000

Տեղեկութիւն տալու պայմանք

Շահաբաժիններու բարձրամբ և ապահովներու վերապահմամբ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԻՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիքթորիա խան, Ղալաթիա

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԵՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի ճ. Թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթադարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կ'րակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն. դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ. դէպ ի Քաւալա, (փոփոխակի Քաթարօյօ) Ճ րա, Սէլանիկ, Տէտէ Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէ Աղաճէն (փոփոխակի Քավալա), Ճոլտօ, 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէօնէն, Ճոլտօ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի. ամեն տասնըհինգ օրը. ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, Ճոլտօ. 11էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէօն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ճոլտօ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վոլօս, Սամսոն, փոփոխակի Հայֆա, Պէյրութ, Լաթաքիա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիպոլի, նորէն Պէյրութ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ. փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիրակիական Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, Ճոլտօ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ առ Նոր-Բորգոբեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոնտոսի միջեւ
Կանոնաւոր երթեւեկ

Մեկնելիք շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի նոյ. 5ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մուամնէ փողոց Թ. 10

33

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ

ՀԱՅԹՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
13, — Բէյօղլու, Բոսսոմ ահ. Թիւնէլ, 13

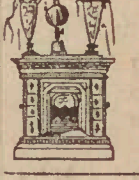

Մեքիստաց վառարաններու, շրփինէներու, լուսարաններու և խոհարաններու՝ երկաթէ, փայլուն և անկէզ ամուր։

Գերազանց տեսակէ Նիւթեր երաշխաւորուած և բանաւոր գիներով։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒԻՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զմելիներ Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Հօետ Նովիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հնեւնաւ մենաշնորհեալ մարկան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմելիներու կերտը կը ըհնեն եւ անգլիական տառեր շնանկշողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կորսին։

Հօետ Նովիլ եւ որդւոց գործարանին տրտաղղութիւնք այս մասնաւոր մարկան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զմելիներու, ածելիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գծուած մարկային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

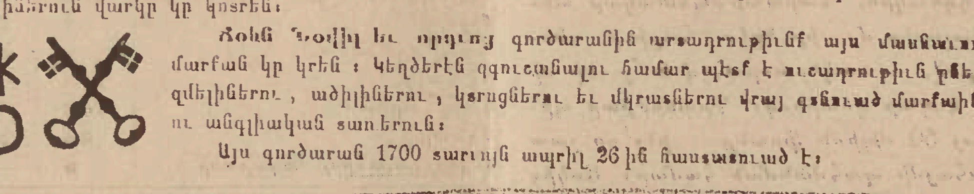

J. HOWILL & SONS SHEFFIELD

Սիտնէյ Նովիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ. Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու առաւելութիւնները։

Սիտնէյ Նովիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ նաժան բլուէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրահներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու ծովային զինուորականաց յատուկ կօշիկներ, բոքսիդի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ 81

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՍԱՄ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ, ՕՒ'ՊՈՒԼ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍՏԱՄՊՕԼ

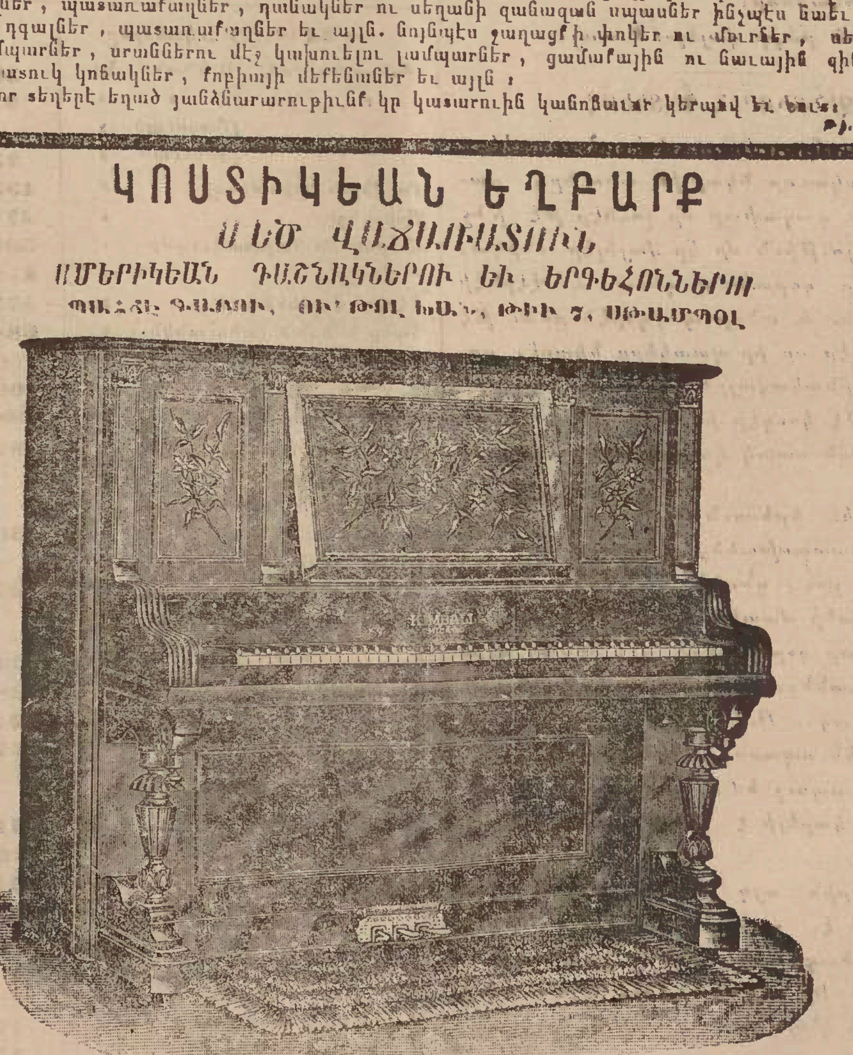

W. W. KIMBALL & Co
ՇԻԳԱԿՕՅԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳԻՆԱՐԺԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ.— ՃՈԽ ԵՒ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհածանօթ է արդէն. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեամբ մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծախելու համար, որով կ'սրուն են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գիներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդը, փոխանակ Եւրոպայի մեծածախս խանութներ դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ, հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական Դաշնակներէն եւ Երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ՇԱԼԼՈՒՌԴ ՄԱՇԱԿԱՆՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դոցուած փիճակի մէջ հայելաւոր սքանչելի դարանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

L'ANCRE — ԼԱՆՔԸՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօֆոս, դեր-նախագահ
» Ֆօգէլ Հօֆոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Ֆօմաս Նարօ » » »
Անթուան Բրօրէշ տ'Օսթէն
Թէօտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնիկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Կոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՐ, կայս. արք. խորհ. դակոն

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Դլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, Կ. Պոլիս, Գոճամուստաֆա խան Թիւ 7.
302

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1895 Հոկտեմբեր 3էն սկսեալ մինչեւ 1895 Հոկտեմբեր 31

(Բոլոր նշուած օրերէն) Ծովափնեայ նաւերուն Կամուրջէն մեկնելու ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
1 10 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. շոգ.ին կը հաղորդակցի։ 38
1 40 Ր. Ա. Կաւազ Ենմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. շոգ.ին հետ հաղորդակցելով Պէշ. 39
2 25 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյտ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հ. Գանտյ. Պէշ. Ա. Հ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի (ուրբաթները Վանք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. ալ պիտի հանդիպի) 43
2 40 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Գ. Պրն. Թրպ. Ենք Սթէն. Միր. Պօյճ. Ր. Հ. պիտի հաղորդակցի 40
3 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբաթը Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 17
4 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սթն. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Պշք. Պէպ.ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի ուր. օրերը Արն. Գրչ. Օրթ. 33
5 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէյզ. Ենք. Սթն. Մրկ. Պյճ. Ր. Հս. Պպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 18
7 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Ենք. Մրկ. Գնյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտյ. Պէպ. Արվ. Գրչ. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. 20
8 — Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսկ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 47
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշք. 32

[illegible] Կամուրջէն մեկնելու ժամերը

1 — Ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 21
2 25 Ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 34
10 15 Ր. Հս.էն ուղղակի Կամուրջ, ուրբաթները Պէշիկթաշ ալ պիտի հանդիպի 43

Պէպէկէն Կամուրջ մեկնելու ժամերը

1 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 33
1 30 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 21
2 5 Ր. Հ. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 20
2 — Օրթ.էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր.է 18
2 50 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 34
3 35 Ր. Հ. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. 21
4 20 Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպչ. ուրբ. զատ 39
5 15 Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի ուրբաթէ 40

Անատոլու եզերէն Կամուրջ մեկնելու ժամերը

1 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 28
1 15 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հս. Գանտ. Օրթ. (Ա. Հ. կը հաղրդ.) բացի Ուրբաթներէ Օրթ.էն զատ Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 18
1 40 Պէպ. Ա. Հ. Գն. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բացի Ուրբաթէ 32
2 — Պէյզ. Բշպ. Ենք. Զպզլ Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հ. Գտ. Արն. Չնկլ. Պէյզ. Օր. Գզկ. Գապ. 23
2 40 Գզկ. Սկտ. բացի ուրբաթէ 42
2 45 Ա. Հ Գտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. 28
3 10 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Պշք. (Ա. Հ. շոգ.ին կը հղրդկ.) Ուր. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 43
3 45 Ա. Հ. Գնտյ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. բացի ուրբ. է 32
4 20 Պէյզ. Բշպ. Զպզլ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտյ. Վան. պիտի հաղորդակցի. ուրբաթները 4. 45 Մէզ.էն մեկնելով Պէօյ, Թրպ, Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 38
5 — Վնք. Չնկ. Պէյլ. Իուզ. Պշք. Ուր. ները 5. 15ին Գանտիլլիէն 43
6 45 Պէյզ. Ենք. Գնլ. Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արն. Վնք, Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. հինգշաբթի օրերը բացի Օրթ. Պշք. Իսկ. ալ պիտի հանդիպի 23
9 — Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպզլ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. 34
10 10 Պէյզ. Ենք. Գնլ. Ա. Հս. Չնկ. Պէյլ. Պշ. 21
10 20 Ա. Հս.էն ուղ. կամուրջ ուր. օրերը 10 50ին 18
10 40 Գուզկ, Գպ. բացի Ուր.է 42
11 05 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 20
11 10 Վնք.էն » » » 32
11 55 Գզկ. Իսկ. բացի ուրբաթէ 42

(Բոլոր նշուած օրերէն) Կամուրջէն Ծովափնեայ նաւերու մեկնելու ժամերը

2 30 Պշք, Օրթ, Արն, Պէպ, Ր, Հ, Մրկ, Ենք, Թրպ, Պէօյ, Մզպ, Ենմ, 38
3 30 Գապ. Պշք. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 20
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Սթն. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 18
4 30 Պէշ. Օրթ. Արվ. Պէպ. ուր. ները Գանտ. 40
5 — Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Արնվ. Գանտ. Ա. Ր. Հս. Գնլճ, Զպլ, Բշպ, Պէյզ. Ենք։ Ուրբաթ օրերը Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի] 23
6 — Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գզկ. Ենք 17
7 — Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ։ 34
8 30 Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. մնալէ 32
9 35 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս, 43
10 — Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Գավազներ 40
10 10 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Սթն. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 5 վայրկեան ետքը բացի Պօյճ. Սթէն, 39
10 55 Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. Սթէն. Ենք. Գապ. Պէօյք. Մէզ. Ենմ. 17
11 30 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 48
11 40 Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Սթն Ենք. 21

Կամուրջէն Պէպէկ մեկնելու ժամերը

2 50 Կամուրջէն ուղղակի Ր. Հիսար 21
10 35 Գպ. Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Զպք. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր.է 28
11 15 Գապ. Պշք. Օթ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 34
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. Ա. Հս. 20
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք։ 32

Կամուրջէն Անատոլու եզերք մեկնելու ժամերը

1 50 Պշք. Պէյլպ. Չէն, Ա. Հիսար. 28
2 45 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտյ. Ա. Հ. Գնլ. Զպ. Բշպ. Պէյզ. ուր. ները Թար. Պէօյք. Մէզ. 38
3 — Կամուրջէն ուղղակի Ա. Հ. բացի ուրբաթէ 32
3 35 Պէյլ. Չէնկ. Ր. Հս. բացի ուրբաթէ 39
4 25 Պէյլ. Չէնկ. Վնք. բացի ուրբաթէ 43
8 40 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլճ. Զպք. Բշպ. Պէյզ. 21
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը 18
10 15 Իս, Գուզկ. բացի ուր.է 42
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր. Ա. Գավազներ 38
10 30 Պէշք. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Ուրբ. ները 15 վրկ. վերջը Գպ. Իսկ. Գզկ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլճ. Զպզլ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. 38
10 40 Իսկտ. Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 20
11 — Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Գնտյ. Պէպ. բացի ուրբաթէ 28
11 20 Գապ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյ. Ուրբ. օրերը Գզկ. 18
11 25 Իսկ. Գզկ. բացի ուրբաթէ 42
12 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. 9